

POREZNE REGULATIVE I USPOREDBA POREZNIH SUSTAVA HRVATSKE I NIZOZEMSKJE

Čaljkušić, Klara

Graduate thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:228:909710>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-12**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department of Professional Studies](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Stručni diplomski studij Računovodstvo i financije

KLARA ČALJKUŠIĆ

ZAVRŠNI RAD

**POREZNE REGULATIVE I USPOREDBA POREZNIH
SUSTAVA HRVATSKE I NIZOZEMSKE**

Split, rujan 2024.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Stručni diplomski studij Računovodstvo i financije

Predmet: Porezne regulative

ZAVRŠNI RAD

Kandidat: Klara Čaljković

Naslov rada: Porezne regulative i usporedba poreznih sustava Hrvatske i
Nizozemske

Mentor: dr.sc. Tino Kusanović, viši predavač

Split, rujan 2024.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
SUMMARY.....	1
1. UVOD.....	2
2. Teorijske osnove poreznih regulativa.....	3
2.1. Definicija poreza.....	3
2.2. Vrste poreza.....	4
2.3. Povijesni pregled poreza.....	5
2.3.1. Stari europski porezni sistemi.....	5
2.3.2. Srednjovjekovna Europa: razvoj poreznih sustava.....	5
2.4. Evolucija poreza u Europi.....	6
2.4.1. Rana moderna Europa.....	6
2.4.2. Industrijska Revolucija.....	6
2.4.3. 20. Stoljeće do sadašnjosti.....	6
2.5. Izravni i neizravni porezi.....	7
2.5.1. Izravni porezi.....	7
2.5.3. Progresivni, proporcionalni i regresivni porez.....	9
2.5.4. Porezne olakšice.....	11
2.5.5. Porezna utaja.....	12
3. Detaljan opis PDV-a i poreza na dohodak.....	13
3.1. Povijest i primjena PDV-a.....	13
3.1.1. Rani koncepti i teorije.....	13
3.1.2. Prvi eksperimenti i uvođenje.....	13
3.1.3. Globalno širenje.....	14
3.1.4. Nedavni razvoj i trendovi.....	14
3.1.5. Ključne prekretnice u povijesti PDV-a.....	16
3.2. Svrha PDV-a u fiskalnoj politici.....	16
3.3. Razlozi za uvođenje PDV-a.....	16

3.4.	Kako funkcionira obračun PDV-a.....	17
3.4.1.	Prednosti i nedostaci PDV-a.....	17
3.5.	Globalna primjena i praksa.....	19
3.5.1.	Usporedba PDV-a i poreza na promet.....	19
3.6.	Porez na dohodak.....	20
3.6.1.	Povijest poreza na dohodak.....	21
3.6.2.	Svrha poreza na dohodak.....	22
3.6.3.	Način funkcioniranja poreza na dohodak.....	23
3.6.4.	Vrste dohotka u EU.....	24
3.7.	Izazovi i moderni trendovi.....	25
4.	Hrvatska i njen porezni sustav.....	26
4.1.	Vrste poreza.....	26
4.1.1.	Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj.....	28
4.1.1.1.	Godišnja porezna prijava poreza na dohodak.....	30
4.1.2.	Porez na dodanu vrijednost (PDV) u Republici Hrvatskoj.....	31
4.1.2.1.	Godišnja porezna prijava poreza na dodanu vrijednost (PDV).....	32
4.2.	Porezni zakoni i regulative.....	35
4.3.	Porezne olakšice i poticaji.....	36
5.	Nizozemski porezni sustav i porezi u Nizozemskoj.....	37
5.1.	Vrste poreza u Nizozemskoj.....	37
5.2.	Godišnja porezna prijava (aangifte inkomstenbelasting).....	38
5.3.	Box sustav u poreznoj prijavi.....	39
5.3.1.	Box 1: Prihod od plaće.....	39
5.3.2.	Box 2: Prihodi od interesa u ograničenom društvu.....	40
5.3.3.	Box 3: Imovina i štednja.....	40
5.4.	Izuzeti kapital (heffingsvrij vermogen).....	42
5.5.	Ostale vrste poreza u Nizozemskoj.....	43

5.6.	Nizozemske porezne kazne.....	43
6.	Usporedba Hrvatske i Nizozemske.....	44
6.1.	Usporedba poreza na dodanu vrijednost (PDV).....	44
6.2.	Usporedba poreza na dohodak.....	45
6.2.1.	Usporedba obračuna plaće.....	46
6.2.1.1.	Obračun plaće u Hrvatskoj.....	46
6.2.1.2.	Obračun Plaće u Nizozemskoj.....	48
6.2.1.3.	Zaključak usporedbe poreznog opterećenja na bruto plaće.....	49
6.2.2.	Imovinski porez kao dodatak poreznom sustavu.....	50
6.3.	Zaključak usporedbe poreznih sustava.....	53
7.	ZAKLJUČAK.....	54
	LITERATURA.....	55
	POPIS SLIKA.....	57

SAŽETAK

POREZNE REGULATIVE I USPOREDBA POREZNIH SUSTAVA HRVATSKE I NIZOZEMSKE

Ovaj završni rad analizira i uspoređuje porezne sustave Republike Hrvatske i Kraljevine Nizozemske, s posebnim fokusom na porez na dodanu vrijednost (PDV) i porez na dohodak. Cilj istraživanja je utvrditi sličnosti i razlike između ova dva sustava te identificirati moguće prilike za unapređenje hrvatskog poreznog sustava. Istraživanje se oslanja na analizu dostupnih podataka iz raznih internetskih izvora i stručnih članaka kao i na vlastite interpretacije. Rezultati ukazuju da nizozemski porezni sustav karakterizira jednostavnost, transparentnost i učinkovitost, što može poslužiti kao uzor za poboljšanje hrvatskog sustava. Rad se sastoji od pet poglavlja, koja se bave teorijskim osnovama poreznih propisa, detaljnim opisom PDV-a i poreza na dohodak, pregledom poreznih sustava Hrvatske i Nizozemske, te njihovom međusobnom usporedbom.

Ključne riječi: porezni sustavi, Hrvatska, Nizozemska, PDV, porez na dohodak, sličnosti, razlike, poboljšanje, transparentnost, učinkovitost

SUMMARY

TAX REGULATIONS AND COMPARISON OF THE TAX SYSTEMS OF CROATIA AND THE NETHERLANDS

This thesis analyzes and compares the tax systems of the Republic of Croatia and the Kingdom of the Netherlands, with a special focus on value-added tax (VAT) and income tax. The aim of the research is to identify similarities and differences between these two systems and to identify potential opportunities for the improvement of the Croatian tax system. The research relies on the analysis of available data from various online sources, professional articles, and books, as well as on personal interpretations. The results indicate that the Dutch tax system is characterized by simplicity, transparency, and efficiency, which can serve as a model for improving the Croatian system. The paper consists five chapters, which address the theoretical foundations of tax regulations, a detailed description of VAT and income tax, an overview of the tax systems of Croatia and the Netherlands, and their mutual comparison.

Key words: tax systems, Croatia, Netherlands, VAT, income tax, similarities, differences, improvement, transparency, efficiency

1. UVOD

Porezni sustavi predstavljaju ključni element svakog gospodarstva, jer imaju izravan utjecaj na prikupljanje državnih prihoda i ukupni ekonomski razvoj. Svaka država razvija svoj jedinstveni pristup u oblikovanju poreznih propisa, a razlike među tim sustavima mogu biti značajne zbog specifičnih ekonomskih, društvenih i političkih okolnosti. Ovaj završni rad fokusira se na usporedbu poreznih sustava Hrvatske i Nizozemske, s ciljem dubljeg razumijevanja njihovih sličnosti i razlika te mogućnosti za unapređenje hrvatskog poreznog sustava.

Osnovni predmet istraživanja su porezni propisi ovih dviju zemalja, s posebnim naglaskom na porez na dodanu vrijednost (PDV) i porez na dohodak. Analizirat će se porezi koji se primjenjuju u Hrvatskoj i Nizozemskoj te koje su ključne razlike u njihovoj implementaciji. Ovom analizom nastoji se otkriti što Hrvatska može naučiti iz nizozemskog sustava kako bi potencijalno unaprijedila svoje porezne prakse.

Podaci za ovaj rad prikupljeni su iz raznih izvora, uključujući internetske stranice, stručne članke i knjige koje će biti navedene u popisu literature. Također, rad uključuje i vlastite zaključke proizašle iz analize prikupljenih informacija te povezivanja različitih aspekata ovih dvaju poreznih sustava.

Struktura rada podijeljena je u pet poglavlja. U prvom poglavlju objašnjeni su osnovni teorijski pojmovi vezani uz porezne propise. Drugo poglavlje detaljno se bavi PDV-om i porezom na dohodak. Treće poglavlje fokusira se na porezni sustav Hrvatske, dok se četvrto bavi poreznim sustavom Nizozemske. U posljednjem, petom poglavlju, uspoređeni su porezni sustavi ovih dviju zemalja te su izneseni glavni zaključci do kojih se došlo tijekom istraživanja.

Ovom analizom nastoji se doprinijeti dubljem razumijevanju utjecaja poreznih politika na gospodarstvo i društvo, kao i potaknuti raspravu o mogućim reformama poreznih sustava s ciljem postizanja veće pravednosti i učinkovitosti.

2. TEORIJSKE OSNOVE POREZNIH REGULATIVA

Da bi se razumjela priroda poreza i njegova namjena, bitno je shvatiti ulogu oporezivanja i njegov doprinos društvu. Oporezivanje se odnosi na financijske odgovornosti koje vlade stavljaju na svoje građane, praksa koja potječe iz drevnih civilizacija. U ovu kategoriju spadaju svi oblici obveznih plaćanja, a sredstva prikupljena od građana nazivaju se porezom. Povećanje prihoda na ovaj način ključno je za financiranje javnih dobara i usluga.

2.1. Definicija poreza

Financijska odgovornost koju vlade nameću pojedincima i poduzećima poznata je kao porez¹. Ovaj sustav je služio kao temelj civilizacije od davnih vremena. Porez obuhvaća različite obvezne naknade, uključujući porez na dohodak, porez na kapitalnu dobit i porez na nasljedstvo. Pojam "porez" odnosi se na čin naplate pristojbi i prihod generiran tom radnjom, a može funkcionirati i kao imenica i kao glagol. Za razliku od plaćanja određenih usluga, porezi nemaju izravnu vezu s pružanjem specifičnih usluga.

Porezi se primjenjuju na različite vrste imovine i transakcija. Porez na dohodak nameće se na dohodak pojedinaca i tvrtki, dok se porez na dobit odnosi na zaradu tvrtki. Porez na kapitalnu dobit primjenjuje se na zaradu ostvarenu prodajom imovine, poput dionica ili nekretnina, dok lokalne vlasti naplaćuju porez na nekretnine temeljen na vrijednosti nekretnine. Porez na nasljedstvo odnosi se na imovinu primljenu od preminulih osoba, a porez na promet nameće se na transakcije koje uključuju robu i usluge².

Važno je napomenuti da se porez razlikuje od drugih financijskih transakcija³, poput tržišnih razmjena. Prvo, porezi se nameću bez izravnog pristanka poreznog obveznika. Drugo, vlade provode porezne zakone, često uz upotrebu pravnih sredstava ili prisile, što poreze razlikuje od dobrovoljnih transakcija ili privatnih sporazuma. Konačno, porezi su zakonski regulirani i provedeni od strane javnih vlasti, što ih čini legitimnim oblikom naplate, za razliku od nezakonitih prisilnih naplata ili ucjene.

¹ Arbuturina, H. i Lugarić, T. : Osnove poreznog prava, str. 1-9. [16.09.2024]

² Arbuturina, H. i Lugarić, T. : Osnove poreznog prava, str. 1-9. [16.09.2024]

³ Manual on Fiscal Transparency (2007.), <https://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/101907m.pdf> [25.08.2024.]

Kako bi se bolje razumjela nužnost i namjera iza izreke „*Smrt i porezi su jedine sigurne stvari u životu*“⁴ važno je znati da porezi služe u nekoliko svrha osim jednostavnog prikupljanja prihoda. Povijesno gledano, porezi su korišteni za financiranje različitih aspekata društvenog razvoja i funkcioniranja države. Oni su ključni za financiranje javnih dobara i usluga, poput infrastrukture, obrane i javnih radova, što omogućuje izgradnju i održavanje temelja modernog društva. Također, porezi imaju ulogu u promicanju socijalne pravednosti, osobito kroz progresivne poreze na visoke dohotke, koji se smatraju alatom za smanjenje nejednakosti i osiguravanje pravednije raspodjele bogatstva.

Porezni sustavi se ponekad koriste za utjecaj na ponašanje građana. Na primjer, viši porezi na stavke poput duhana ili goriva uvode se s ciljem smanjenja njihove potrošnje, što pomaže u očuvanju zdravlja i okoliša. Prema hipotezi javnih dobara, porezi također služe za rješavanje tržišnih neuspjeha u pružanju javnih dobara, gdje privatni sektor nije u mogućnosti ili nema poticaja da pruži određene usluge od šireg društvenog interesa.

Međunarodne organizacije, poput Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD)⁵, nastoje pomoći vladama u dizajniranju pravednih, učinkovitih i održivih poreznih sustava. Ovi sustavi podržavaju dugoročni ekonomski rast i društvenu stabilnost, balansirajući između potrebe za prihodima i ciljeva socijalne politike.

2.2.Vrste poreza

Porezi se mogu kategorizirati u nekoliko vrsta, od kojih svaka ima različite funkcije⁶:

- Porez na dohodak: Primjenjuje se na zarade pojedinaca i tvrtki.
- Porez na dobit: Usmjeren na dobit tvrtki.
- Porez na kapitalnu dobit: Porez na dobit od prodaje imovine.
- Porez na nekretnine: Temelji se na vrijednosti posjedovane nekretnine.
- Porez na nasljedstvo: Naplaćuje se na naslijeđena imanja.
- Porez na promet: Nametnut na transakcije robe i usluga, uključujući PDV i trošarine.

⁴ OECD, <https://www.oecd.org/en/topics/policy-areas/taxation.html> [21.07.2024.]

⁵ OECD, <https://www.oecd.org/en/topics/policy-areas/taxation.html> [21.07.2024.]

⁶ Arbuturina, H. i Lugarić, T. : Osnove poreznog prava, str. 1-9. [16.09.2024]

2.3. Povijesni pregled poreza

2.3.1. Stari europski porezni sistemi

Porez u staroj Grčkoj, pod utjecajem ranijih sustava u Egiptu, bio je ključan za građanski život. Atena, na primjer, primjenjivala je "Liturgiju", gdje su bogati građani financirali javne usluge i festivale. "Eisphora" je bio rani oblik poreza na dohodak, koji je bio nametnut tijekom ratnih vremena.⁷

Rimski porezni sustav bio je kompleksan i obuhvaćao je razne vrste poreza⁸. Porez na promet prvotno je iznosio 1%, no kasnije je povećan na 4%. Porez na dohodak uveden je kada je August zamijenio sustav poreznih "farmi" izravnim oporezivanjem bogatstva. Također, postojao je porez na nekretnine, poznat kao "tributum", koji se temeljio na produktivnosti zemljišta. Uz to, porez na nasljedstvo bio je postavljen na 5% i koristio se za financiranje mirovina veteranima.

2.3.2. Srednjovjekovna Europa: razvoj poreznih sustava

Tijekom srednjeg vijeka, porezni sustavi odražavali su feudalni poredak, gdje je oporezivanje uglavnom bilo povezano s posjedovanjem zemljišta i društvenim statusom. Jedan od primjera je porez na zemljište, pri čemu je Engleski "Domesday Survey"⁹ služio za procjenu vrijednosti zemljišta kako bi se odredili porezni obveznici i iznosi. Uz poreze na zemljište, diljem Europe bio je u primjeni i glavaški porez, koji je predstavljao fiksni iznos poreza po osobi, neovisno o imovinskom stanju pojedinca.

Tijekom ovog razdoblja, visoki porezi često su izazivali nezadovoljstvo među stanovništvom. Jedan od poznatijih primjera otpora je prosvjed Lady Godive, koji je skrenuo pozornost na teret visokih poreza na nekretnine u Engleskoj 11. stoljeća.

Srednjovjekovna trgovina također je bila podložna porezima, posebice tarifama na uvoz i izvoz robe. Hanseatska Liga, savez trgovaca iz gradova sjeverne Europe, pregovarala je o tarifama u trgovinskim sporazumima, čime je upravljala trgovinom i osiguravala povoljnije uvjete za svoje članove. Tarife su u tom razdoblju igrale ključnu ulogu u reguliranju i kontroliranju međunarodne trgovine.

⁷ History of Taxes, <https://taxfoundation.org/taxedu/educational-resources/primer-history-of-taxes/> [21.07.2024.]

⁸ History of Taxes, <https://taxfoundation.org/taxedu/educational-resources/primer-history-of-taxes/> [21.07.2024.]

⁹ BBC, <https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/zxs8tyc/revision/1> [21.07.2024.]

2.4. Evolucija poreza u Europi

2.4.1. Rana moderna Europa

- Francuski "Taille" uveden je u 15. stoljeću, prilagođen na temelju produktivnosti zemlje.
- Britanski porezni zakoni koji su uključivali "Window Tax" i "Excise Tax".

Slika 1. Povijest Engleskog "uzimanja" poreza

Izvor: <https://www.historyhit.com/app/uploads/2021/01/Taxes-Cover-Image.jpg> [21.07.2024]

2.4.2. Industrijska Revolucija

Porez na dohodak u Britaniji bio je uspostavljen Zakonom o porezu na dohodak iz 1842. godine kako bi se odgovorilo na fiskalne potrebe tijekom ekonomskih promjena.¹⁰

2.4.3. 20. Stoljeće do sadašnjosti

Doprinosi za socijalnu sigurnost su financirali socijalne programe u Europi početkom 20. stoljeća, a porez na dodanu vrijednost (PDV) zamijenio je prethodne poreze na promet u

¹⁰ Accountancy Age, <https://www.accountancyage.com/2021/01/26/a-brief-history-of-taxation/> [21.07.2024.]

1960-ima. Progresivni porezi na dohodak znači da se više razine dohotka oporezuju većim stopama, dok korporativni porezi variraju među zemljama kako bi se uskladili rast i prihod.

2.5. Izravni i neizravni porezi

Razumijevanje izravnih i neizravnih poreza od esencijalne je važnosti za tvrtke i pojedince u svrhu upravljanja svojim poreznim obvezama i osiguravanja usklađenosti s propisima. U nastavku se pruža jasan pregled dviju osnovnih vrsta poreza, njihovih potkategorija te utjecaja koje imaju.

2.5.1. Izravni porezi

Izravni porezi uključuju nekoliko važnih oblika oporezivanja. Porez na dohodak pojedinca je porez koji se nameće na osobne prihode, uključujući plaće, nadnice i druge oblike prihoda. Ovaj porez često je progresivan, što znači da porezne stope rastu s porastom dohotka. Na primjer, u Njemačkoj porezne stope na dohodak kreću se od 0% do 45%¹¹, pri čemu se više stope primjenjuju na viši dohodak. U Ujedinjenom Kraljevstvu postoji progresivni sustav poreza na dohodak, gdje pojedinci plaćaju 20% na dohodak između £12,571 i £50,270, 40% na dohodak između £50,271 i £150,000, te 45% na dohodak iznad £150,000¹².

Porez na dobit pravnih osoba odnosi se na oporezivanje dobiti tvrtki i korporacija. Stope ovog poreza variraju širom Europe. U Francuskoj je stopa poreza na dobit 25%¹³, dok je u Irskoj jedna od najnižih, 12,5%. U Nizozemskoj stopa poreza na dobit iznosi 19% za dobit do €200,000, a 25,8% za dobit koja premašuje taj iznos¹⁴.

Porez na kapitalnu dobit odnosi se na profit ostvaren prodajom imovine kao što su dionice, obveznice ili nekretnine. Stope se razlikuju ovisno o vrsti imovine i razdoblju držanja. Na primjer, u Španjolskoj porez na kapitalnu dobit iznosi između 19% i 26%¹⁵, ovisno o iznosu dobiti, dok se u Švedskoj kapitalne dobitke obično oporezuju po fiksnoj stopi od 30%¹⁶.

Porez na nasljedstvo odnosi se na oporezivanje imovine ili imanja naslijeđenih od preminule osobe. Primjena ovog poreza varira od zemlje do zemlje. Na primjer, u Francuskoj porezne

¹¹ Germany Income Tax Rates and Thresholds, The Federal Ministry of Finance, www.bundesfinanzministerium.de [04.08.2024]

¹² Income Tax rates and Personal Allowances, www.gov.uk/income-tax-rates [04.08.2024]

¹³ Income Tax Rates and Personal Allowances, UK Government, www.gov.uk/income-tax-rates [04.08.2024]

¹⁴ Corporate Income Tax Rates and Brackets in the Netherlands, Government of the Netherlands, www.government.nl [04.08.2024]

¹⁵ Capital Gains Tax in Spain, Spanish Tax Agency, www.agenciatributaria.es [04.08.2024]

¹⁶ Taxation of Capital Gains in Sweden, Swedish Tax Agency, www.skatteverket.se [04.08.2024]

stope na nasljedstvo kreću se od 5% do 60%¹⁷, ovisno o vrijednosti imanja i odnosu između preminulog i nasljednika. U Njemačkoj, porezne stope na nasljedstvo kreću se od 7% do 50%¹⁸, a izuzeća ovise o bliskosti odnosa između nasljednika i preminulog.

Porez na nekretnine je porez koji se nameće na imovinu, najčešće nekretnine. Njegova primjena varira ovisno o zemlji i lokalitetu. Na primjer, u Ujedinjenom Kraljevstvu postoji porez na vijeće koji se temelji na vrijednosti nekretnine i lokalnim uslugama¹⁹. U Španjolskoj porezi na nekretnine uključuju Impuesto sobre Bienes Inmuebles (IBI)²⁰, lokalni porez koji se temelji na katastarskoj vrijednosti nekretnina.

2.5.2. Neizravni porezi

Neizravni porezi primjenjuju se na robu i usluge, a ne izravno na pojedince ili pravne osobe. Ovi porezi obično se prenose na potrošače, koji na kraju snose trošak. Neizravni porezi često su regresivni, što znači da teže pogađaju osobe s nižim prihodima u odnosu na njihova primanja.

Vrste neizravnih poreza uključuju nekoliko ključnih oblika. Porez na dodanu vrijednost (PDV) je porez na potrošnju koji se primjenjuje na dodanu vrijednost u svakoj fazi proizvodnje ili distribucije. Stope PDV-a variraju među europskim zemljama; na primjer, u Ujedinjenom Kraljevstvu i Francuskoj standardna stopa iznosi 20%, dok Njemačka ima stopu od 19%²¹. U Švedskoj je standardna stopa PDV-a 25%, uz smanjene stope od 12% i 6% za određene proizvode i usluge²².

Porez na robu i usluge (GST) funkcionira slično kao PDV, ali se primjenjuje u zemljama poput Indije i Australije. GST također obuhvaća različite stope ovisno o vrsti robe ili usluga.

Carine su porezi na uvoz i izvoz koji utječu na cijenu međunarodno trgovanih proizvoda. U Europskoj uniji carine se primjenjuju na robu koja ulazi u ili izlazi iz EU-a, s posebnim carinama za uvoz izvan EU-a. EU također nameće tarife na uvozne poljoprivredne proizvode kako bi zaštitila domaće poljoprivrednike.

¹⁷ Inheritance Tax in France, French Public Service, www.service-public.fr [04.08.2024]

¹⁸ German Inheritance Tax Rates, The Federal Ministry of Finance, www.bundesfinanzministerium.de [04.08.2024]

¹⁹ Council Tax: How Much You Pay, UK Government www.gov.uk/council-tax [04.08.2024]

²⁰ Property Tax (Impuesto sobre Bienes Inmuebles) in Spain, Spanish Tax Agency, www.agenciatributaria.es [04.08.2024]

²¹ VAT Rates in Europe, European Commission, www.ec.europa.eu [04.08.2024]

²² Swedish VAT Rates, Swedish Tax Agency, www.skatteverket.se [04.08.2024]

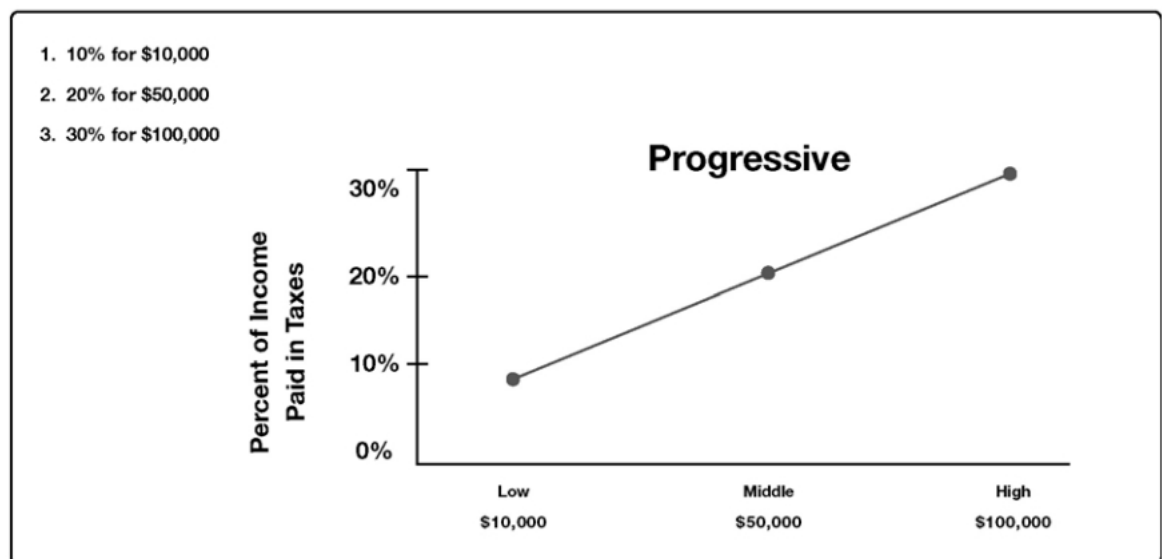
Trošarine su specifični porezi na proizvode kao što su duhan, alkohol i gorivo. U Ujedinjenom Kraljevstvu trošarine su uključene u cijenu cigareta i alkohola, čime se regulira potrošnja i prikupljaju prihodi.

Tarife su porezi na uvezene proizvode koji su dizajnirani za zaštitu domaćih industrija i generiranje prihoda. Kao dio carinske unije EU-a, tarife se primjenjuju na uvoz proizvoda izvan EU-a kako bi se zaštitili lokalni proizvođači. Na primjer, EU primjenjuje tarife na uvozne poljoprivredne proizvode kako bi podržala domaće farmere.

2.5.3. Progresivni, proporcionalni i regresivni porez

Progresivni porez je porez koji uzima veći postotak prihoda od onih s višim prihodima. Na primjer, Njemačka i Francuska imaju progresivne porezne sustave na dohodak²³.

Slika 2 Graf progresivnog poreza

Izvor: Theme 3: Fairness in Taxes

https://apps.irs.gov/app/understandingTaxes/whys/thm03/les05/media/ws_ans_thm03_les05.pdf

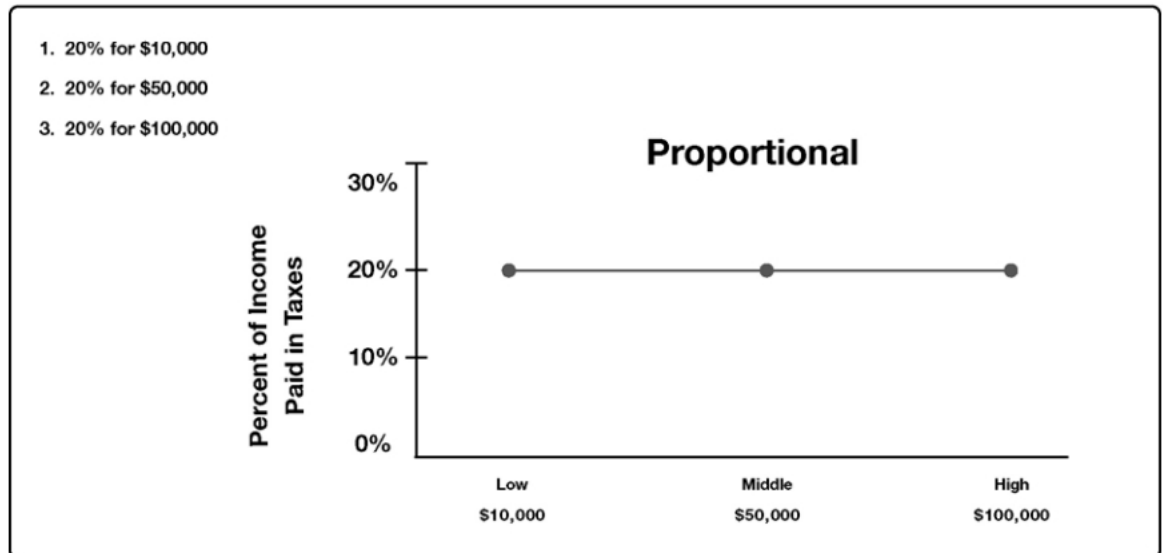
[06.08.2024]

²³ Theme 3: Fairness in Taxes

https://apps.irs.gov/app/understandingTaxes/whys/thm03/les05/media/ws_ans_thm03_les05.pdf

Proporcionalni porez je porez koji uzima isti postotak prihoda od svih razina prihoda.

Slika 3 Graf proporcionalnog poreza

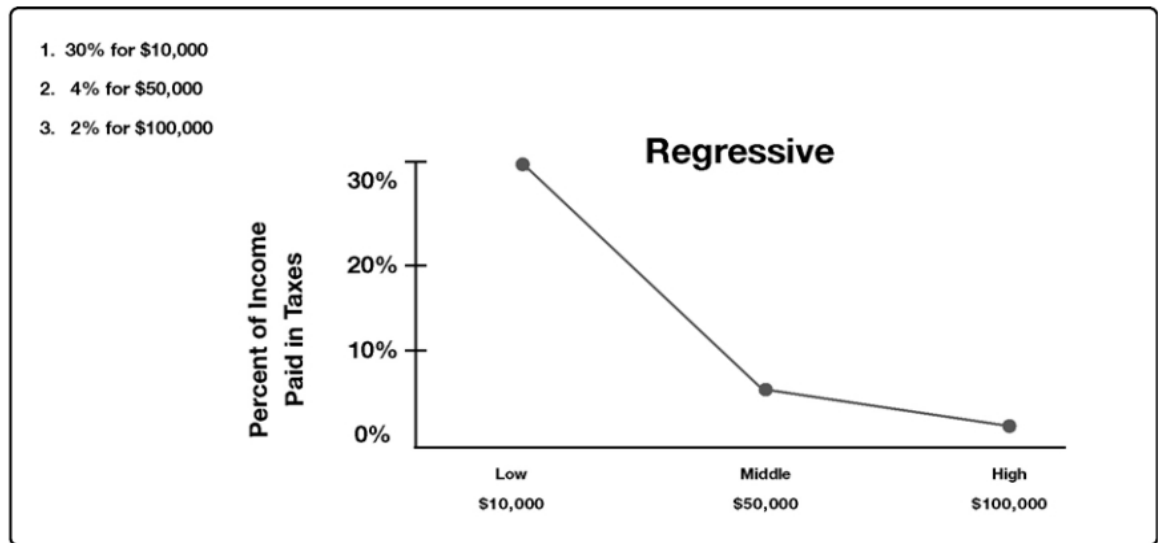
Izvor: Theme 3: Fairness in Taxes

https://apps.irs.gov/app/understandingTaxes/whys/thm03/les05/media/ws_ans_thm03_les05.pdf

[06.08.2024]

Regresivni porez predstavlja načelo prema kojem bi porezni obveznici s različitim razinama prihoda trebali plaćati različite porezne stope, što odražava njihovu financijsku sposobnost. Ovaj oblik oporezivanja uzima veći postotak prihoda od onih s nižim prihodima. Porez na dodanu vrijednost (PDV) i akcize često se klasificiraju kao regresivni porezi.

Slika 4 Graf regresivnog poreza

Izvor: Theme 3: Fairness in

Taxes https://apps.irs.gov/app/understandingTaxes/whys/thm03/les05/media/ws_ans_thm03_les05.pdf

[06.08.2024]

Vertikalna pravednost je načelo da bi osobe s različitim razinama prihoda trebale plaćati različite stope poreza, odražavajući njihovu sposobnost plaćanja.

2.5.4. Porezne olakšice

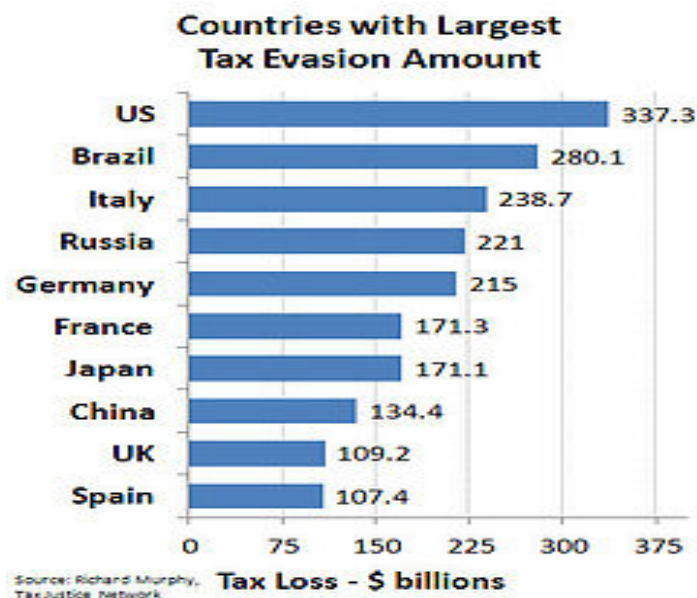
Bitno je napomenuti da porezne olakšice služe kao način smanjenja poreznih obveza, što se može ostvariti na dva primarna načina: smanjenjem porezne osnovice ili smanjenjem iznosa poreza po odbitku. Ove olakšice mogu biti povezane sa specifičnim karakteristikama poreznog obveznika, kao što je smanjenje poreza od 30% za pojedince koji se bave umjetničkim radom ili odbitak od 100 novčanih jedinica od porezne osnovice za svako dijete poreznog obveznika koje je upisano u školu. Osim toga, porezni obveznici imaju mogućnost

odbiti troškove vezane uz diplomsku školarinu od svojih zadržanih poreza. Nasuprot tome, porezne olakšice također se mogu vezati uz posebne porezne poticaje, kao što je smanjenje od 25% za poljoprivredne proizvođače u ekonomski zaostalim regijama ili porezne olakšice od 8% za rudarstvo ugljena. Te se olakšice mogu izraziti ili kao fiksni iznos ili kao postotak porezne osnovice, odnosno iznos poreza po odbitku.

2.5.5. Porezna utaja

U raspravama o negativnim aspektima poreza, ključan je problem porezne utaje, koja se definira kao nezakonito neplaćanje ili nedovoljno plaćanje poreznih obveza, često putem netočnih informacija ili neizvještavanja o stvarnim prihodima. Primjeri uključuju prijavljivanje nižih dohotka ili pretjerano korištenje odbitaka, što može rezultirati ozbiljnim posljedicama. S druge strane, porezno izbjegavanje odnosi se na legalne strategije smanjenja poreznih obveza korištenjem zakonskih rupa. Razlikovanje između porezne utaje i izbjegavanja može biti složeno zbog izazova u dokazivanju namjere. Složenost korporativnih struktura i skriveno vlasništvo olakšavaju poreznu utaju. Kako bi se povećala transparentnost, vlade bi trebale uspostaviti javne registre koji otkrivaju stvarna vlasništva zakladnih fondova i korporacija, što bi olakšalo praćenje i prevenciju nelegalnih praksi.

Slika 5 Države sa najvišim udjelom porezne utaje

Izvor: Countries with Largest Tax Evasion

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f5/Countries_with_Largest_Tax_Evasion_Amount_v3.jpg/250px-Countries_with_Largest_Tax_Evasion_Amount_v3.jpg [06.08.2024]

3. DETALJAN OPIS PDV-A I POREZA NA DOHODAK

3.1. Povijest i primjena PDV-a

Porez na dodanu vrijednost (PDV) je porez na potrošnju koji se primjenjuje na svakoj fazi proizvodnog i distribucijskog procesa od početne proizvodnje do konačne prodaje. Konačni potrošač plaća PDV, koji se temelji na cijeni proizvoda umanjenoj za bilo koje prethodno oporezivanje troškove materijala. Stope PDV-a variraju globalno, ali je široko prihvaćen u Europi i drugim regijama.

3.1.1. Rani koncepti i teorije

Koncept oporezivanja na dodanu vrijednost, u osnovi, nije nov. Ideja o oporezivanju osnovnih ekonomskih aktivnosti bila je prisutna u različitim oblicima kroz povijest, ali moderni oblik PDV-a pojavio se početkom 20. stoljeća.

Wilhelm Von Siemens²⁴, njemački poslovni čovjek i osnivač Siemens AG, prepoznao je probleme s postojećim sustavima oporezivanja. Uoči problema kaskadnog oporezivanja s bruto porezom na promet, predložio je koncept poreza na dodanu vrijednost. Ovaj pristup imao je za cilj smanjiti složenost i nedostatke tadašnjih poreznih sustava.

S druge strane Atlantske strane, američki ekonomist Thomas S. Adams²⁵ promatrao je PDV kao poboljšanu verziju poreza na dobit poduzeća. U svom radu na ekonomiji i poreznoj politici, Adams je vidio PDV kao način da se povećaju fiskalni prihodi uz smanjenje ekonomskih distorzija.

3.1.2. Prvi eksperimenti i uvođenje

Moderna primjena PDV-a prvi put je implementirana u Njemačkoj 1919. godine kao “Allphasen-Umsatzsteuer” (sveobuhvatni porez na promet). Ovaj sustav bio je usmjeren na izbjegavanje problema s dvostrukim oporezivanjem i nesigurnostima koje su se pojavljivale u postojećim poreznim sistemima. Iako nije postao široko prihvaćen odmah, ovaj raniji model će kasnije oblikovati moderni PDV.

²⁴ Tax Policy Centar, <https://www.taxpolicycenter.org/briefing-book/what-history-vat> [21.07.2024.]

²⁵ Tax Policy Centar, <https://www.taxpolicycenter.org/briefing-book/what-history-vat> [21.07.2024.]

PDV je stekao šire priznanje i usvojen je kao standardni oblik oporezivanja u Francuskoj 1954. godine. Francuska je bila prva zemlja koja je u potpunosti implementirala PDV i pokazala njegovu učinkovitost kao stabilnog izvora prihoda. Francuski model brzo je prepoznat kao uspješan i služio je kao uzor za druge zemlje.

Tijekom 1960-ih i 1970-ih godina, mnoge europske zemlje usvojile su PDV, često kao zamjenu za prethodne porezne sisteme. Ova široka primjena PDV-a u Europi rezultirala je u standardizaciji poreznih praksi i omogućila bolje praćenje i smanjenje poreznih rupa.

3.1.3. Globalno širenje

Nakon što su europske zemlje usvojile PDV i dokazale njegovu učinkovitost, mnoge druge zemlje širom svijeta slijedile su njihov primjer. Tijekom 1980-ih i 1990-ih godina, PDV je postao sveprisutniji u različitim regijama, uključujući Latinsku Ameriku, Afriku i Aziju. Zemlje su prepoznale PDV kao alat za stabilizaciju fiskalnih prihoda i smanjenje poreznih utaja.

Sijbren Cnossen²⁶, vodeći stručnjak za PDV i profesor na Sveučilištu u Maastrichtu, istaknuo je širenje PDV-a kao ključan trenutak u evoluciji poreznih struktura. U svojim analizama, Cnossen je ukazao na PDV kao najvažniji razvoj u poreznoj politici u posljednjoj polovici 20. stoljeća. Prema njegovim riječima, uspjeh PDV-a leži u njegovoj sposobnosti da stvori stabilne fiskalne prihode dok istovremeno minimizira ekonomsku distorziju.

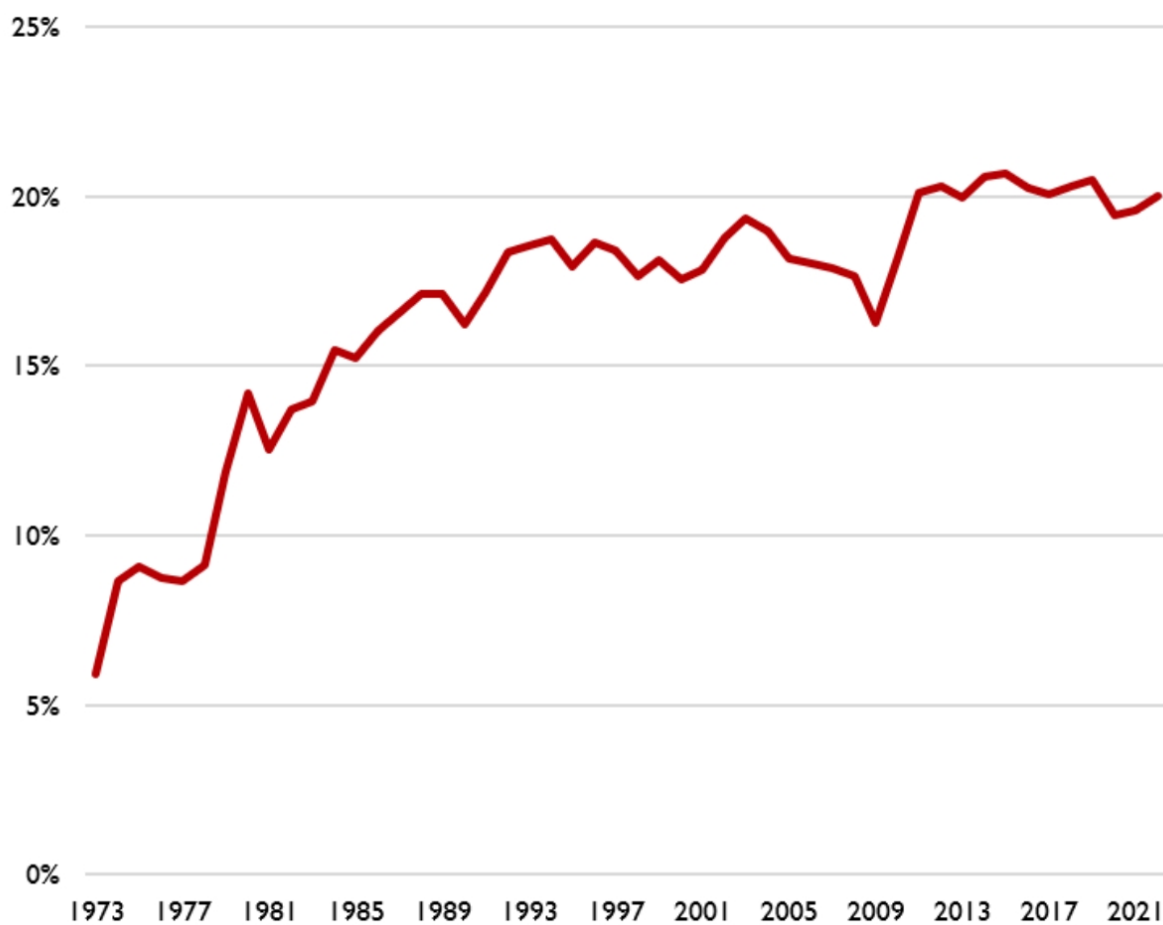
3.1.4. Nedavni razvoj i trendovi

U 21. stoljeću, PDV se nastavlja razvijati i prilagođavati novim ekonomskim izazovima. Mnoge zemlje implementirale su digitalne i online verzije PDV-a kako bi se uhvatile u koštac s izazovima globalizacije i digitalizacije gospodarstva. Moderni trendovi uključuju prilagodbu PDV-a na digitalne usluge, e-trgovinu i globalne poslovne modele.

Neke zemlje također provode reforme kako bi poboljšale učinkovitost PDV-a, uključujući smanjenje stopa, proširenje osnovice i unapređenje sustava povrata PDV-a za turiste i ne-rezidente. Ove reforme imaju za cilj poboljšanje prikupljanja prihoda i povećanje ravnoteže između oporezivanja potrošnje i dohotka.

²⁶ Tax Policy Centar, <https://www.taxpolicycenter.org/briefing-book/what-history-vat> [21.07.2024.]

Slika 6 Graf rasta PDV-a u Europi

Izvor: Value added tax (VAT)

<https://lordslibrary.parliament.uk/value-added-tax-vat-at-50/> [07.08.2024]

3.1.5. Ključne prekretnice u povijesti PDV-a

Tijekom 1960-ih i 1970-ih godina, većina zemalja u Europi uvela je porez na dodanu vrijednost (PDV) kao alternativu postojećim porezima na promet. U 1980-im i kasnijim razdobljima, brojne druge države su slijedile europski model, prepoznajući PDV kao učinkovit i stabilan izvor prihoda. Sijbren Cnossen opisao je širenje PDV-a kao *"najvažnijim događajem u evoluciji poreznih struktura u posljednjoj polovici 20. stoljeća."*²⁷

3.2. Svrha PDV-a u fiskalnoj politici

PDV ima nekoliko ključnih svrha u fiskalnoj politici. Prva je povećanje prihoda, budući da PDV predstavlja stabilan i pouzdan izvor prihoda za vlade, što omogućuje financiranje javnih usluga i infrastrukturnih projekata. Druga svrha je pravednost oporezivanja, jer se PDV naplaćuje na svakoj fazi proizvodnje i distribucije, što smanjuje mogućnosti za utaju poreza i osigurava ravnomjernu raspodjelu poreznog tereta. Treća je poticaj za štednju, s obzirom na to da kao porez na potrošnju PDV potiče zarađivanje i štednju, obeshrabrujući nepotrebnu potrošnju.

3.3. Razlozi za uvođenje PDV-a

Postoji nekoliko razloga zašto su mnoge zemlje uvele PDV. Prvi je ekonomska učinkovitost, jer PDV smanjuje ekonomske distorzije i nejednakosti koje mogu nastati kod drugih oblika oporezivanja. Drugi razlog je smanjenje utaje poreza, budući da kumulativni sustav naplate PDV-a na svakoj fazi proizvodnje i distribucije smanjuje mogućnosti za utaju. Treći je jednostavnost prikupljanja, jer je PDV administrativno jednostavan za prikupljanje i praćenje, što smanjuje troškove administracije.

²⁷ Tax Policy Centar, <https://www.taxpolicycenter.org/briefing-book/what-history-vat> [07.08.2024]

3.4. Kako funkcionira obračun PDV-a

PDV se naplaćuje na bruto maržu u svakoj fazi procesa proizvodnje, distribucije i prodaje proizvoda. Za razliku od poreza na promet, koji se plaća samo od strane potrošača u trenutku prodaje, PDV se prikuplja kroz cijeli opskrbni lanac.

Primjer:

1. Kupnja sirovina:

- Proizvođač kupuje sirovine za 3€ plus 10% PDV-a od 0,30€, ukupno 3,30€.

2. Prodaja proizvođača trgovcu:

- Proizvođač prodaje proizvod trgovcu za 4€ plus 10% PDV-a od 0,40€, ukupno 4,40€. Proizvođač plaća 0,24\$ državi, uzimajući u obzir 0,16€ već plaćenih na sirovine.

3. Prodaja trgovca potrošaču:

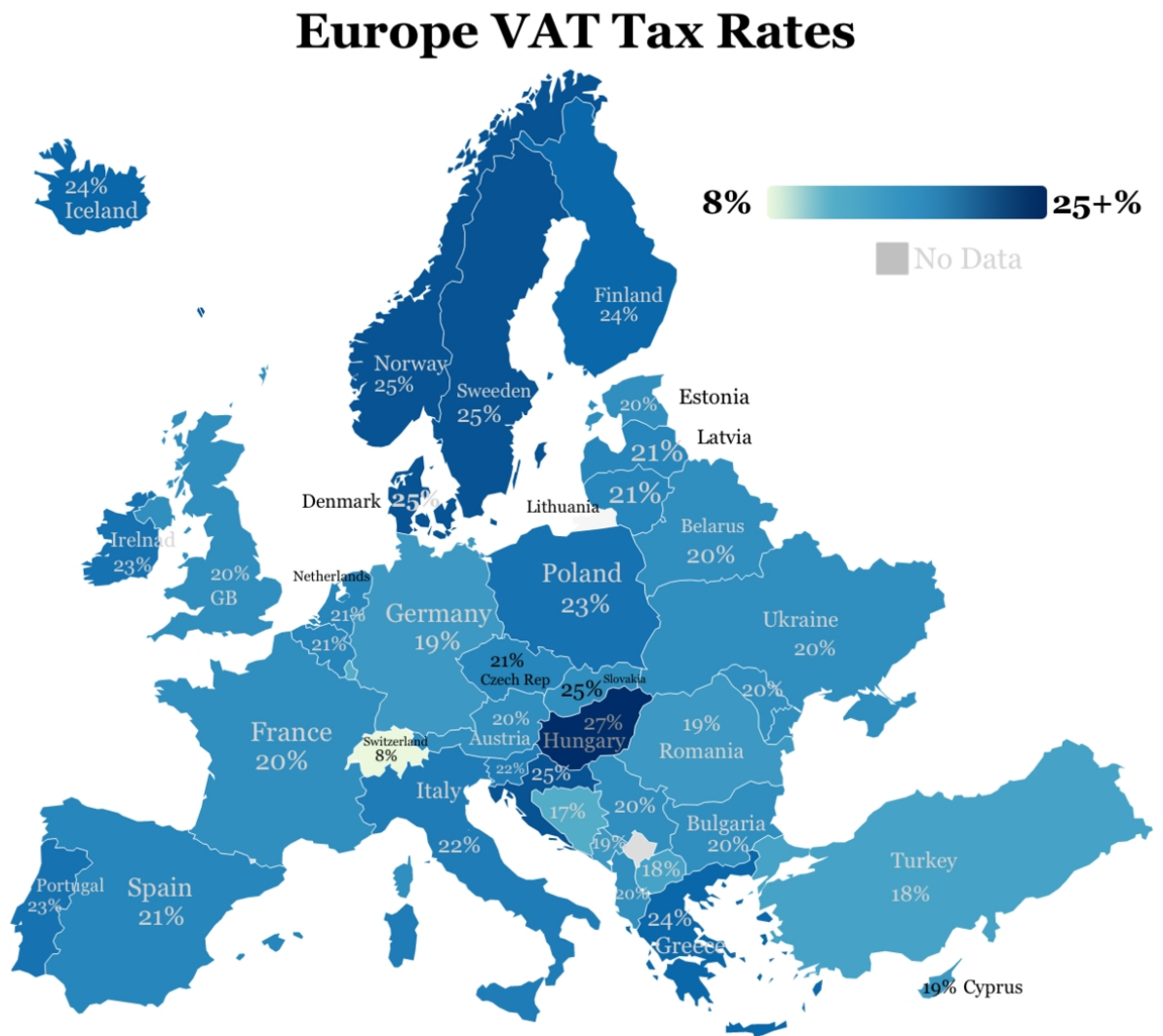
- Trgovac prodaje konačni proizvod potrošaču za 20€ plus 10% PDV-a od 2€, ukupno 22€. Trgovac plaća 1€ državi, uzimajući u obzir 1€ već plaćenih proizvođaču.

3.4.1. Prednosti i nedostaci PDV-a

Prednosti: PDV pomaže zatvoriti porezne rupe smanjujući mogućnost izbjegavanja plaćanja poreza i osiguravajući ravnomjerniju raspodjelu poreznog tereta. Također potiče zaradu jer, kao porez na potrošnju, omogućuje ljudima da zadrže veći dio svojih prihoda, oporezujući samo ono što potroše. Dodatno, PDV je stabilan izvor prihoda za državu jer se temelji na potrošnji, a ne na dohotku, što ga čini manje podložnim ekonomskim fluktuacijama.

Nedostaci: Administracija i praćenje PDV-a mogu povećati troškove poslovanja, što može rezultirati višim cijenama za potrošače. Manja poduzeća također mogu pokušati izbjeći plaćanje PDV-a neizdavanjem računa, što stvara prostor za porezne malverzacije. Osim toga, uvođenje PDV-a može dovesti do sukoba između različitih razina vlasti koje već imaju vlastite porezne režime, što može otežati koordinaciju porezne politike.

Slika 7 Postotak poreza u različitim državama Europe

Izvor: Europe Vat Tax Rates

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/5d/European_VAT_Tax_Rates.webp/1200px-European_VAT_Tax_Rates.webp.png [06.08.2024]

3.5. Globalna primjena i praksa

PDV je široko prihvaćen u Europi 1960-ih i 1970-ih, zamjenjujući druge oblike poreza na promet. Europske zemlje koriste PDV za pojednostavljenje prikupljanja poreza i smanjenje utaje poreza.

Nakon Europe, mnoge zemlje su usvojile PDV 1980-ih i kasnije, prepoznajući njegovu učinkovitost i potencijal za prikupljanje prihoda.

Ne-rezidenti koji posjećuju zemlje s PDV-om često mogu zatražiti povrat na određene kupnje, poput odjeće i nakita. Da bi dobili povrat, posjetitelji moraju čuvati račune i popuniti potrebnu dokumentaciju prije napuštanja zemlje. Ovaj proces obično uključuje predočenje računa na posebnim mjestima za povrat, često smještenim na zračnim lukama ili graničnim prijelazima. Međutim, stavke poput hrane, hotelskih boravaka i turističkih atrakcija obično su izuzete od povrata PDV-a.

3.5.1. Usporedba PDV-a i poreza na promet

PDV se naplaćuje na više točaka tijekom proizvodnog procesa, dok se porez na promet naplaćuje samo na konačnoj prodaji potrošaču.

PDV i porez na promet mogu generirati sličan prihod, ali PDV-ova metoda naplate na više faza omogućuje bolje praćenje i smanjuje rizik od utaje poreza.

Iako PDV raspoređuje porezno opterećenje kroz opskrbni lanac, često rezultira višim cijenama za potrošače jer poduzeća prenose troškove poreza.

3.6. Porez na dohodak

Porez na dohodak je oblik oporezivanja temeljen na prihodima koje fizičke i pravne osobe ostvaruju tijekom određenog vremenskog razdoblja. Ovaj porez može obuhvatiti različite vrste prihoda uključujući plaće, kapitalne dobitke, kamate, dividende i prihode od najma ili druge imovine. Ključna svrha poreza na dohodak je omogućiti vladi da prikupi sredstva za financiranje javnih usluga i infrastrukturnih projekata, a istovremeno smanji ekonomske nejednakosti unutar društva.²⁸

Porez na dohodak može biti obračunat na različite načine, ovisno o vrsti prihoda i zakonodavstvu koje se primjenjuje. U mnogim zemljama, porez na dohodak primjenjuje se na progresivan način, što znači da porezne stope rastu s povećanjem prihoda, omogućujući time redistribuciju bogatstva i pružanje financijske potpore onima s nižim prihodima.

Zemlje s najvišim porezima na dohodak (2024.):²⁹

1. Belgija - 79,5%
2. Finska - 66,75%
3. Portugal - 64%
4. Ujedinjeno Kraljevstvo - 63,25%
5. Švicarska - 59,7%
6. Aruba - 58,95%
7. Estonija - 58,4%
8. Danska - 57,11%
9. Japan - 55%
10. Austrija - 55%

²⁸ Britannica Money, <https://www.britannica.com/money/income-tax/Timing-and-inflation-adjustment> [07.08.2024]

²⁹ Global Income Tax Rates 2024, OECD, www.oecd.org [07.08.2024]

Zemlje bez poreza na dohodak:³⁰

11. Bahami
12. Bermuda
13. Kajmanska Ostrva
14. Saudijska Arabija
15. Ujedinjeni Arapski Emirati
16. Oman
17. Kuvajt
18. Katar
19. Bahrein

Ove zemlje često se oslanjaju na alternativne izvore prihoda poput izvoza nafte ili visokih poreza na promet i korporacije.

3.6.1. Povijest poreza na dohodak

Porez na dohodak ima bogatu povijest koja seže unatrag nekoliko stoljeća, a prvi oblici ovog poreza mogu se uočiti u drevnim civilizacijama koje su primjenjivale razne metode oporezivanja radi financiranja svojih administrativnih i vojnih potreba.

U Engleskoj, moderni oblik poreza na dohodak uveden je 1799. godine, tijekom kraja 18. stoljeća. Tokom Napoleonskih ratova, britanska vlada je implementirala privremeni porez na dohodak s ciljem prikupljanja sredstava za ratne aktivnosti. Iako je bio zamišljen kao privremen, ovaj porez postao je ključni alat fiskalne politike.

U Sjedinjenim Američkim Državama, porez na dohodak postao je trajni element fiskalnog sustava 1913. godine usvajanjem 16. amandmana na Ustav. Ovaj porez omogućio je saveznoj vladi prikupljanje značajnih sredstava, koja su bila od suštinskog značaja za financiranje socijalnih programa i infrastrukturnih inicijativa.

³⁰ Countries with No Income Tax, Tax Foundation, www.taxfoundation.org [07.08.2024]

Tijekom 20. stoljeća, mnoge europske države su uvele porez na dohodak kao dio šireg spektra fiskalnih reformi. Nakon završetka Drugog svjetskog rata, porez na dohodak postao je ključan za osiguranje sredstava potrebnih za obnovu ekonomija i financiranje socijalnih država.

3.6.2. Svrha poreza na dohodak

1. Financiranje javnih usluga

Jedna od glavnih svrha poreza na dohodak je prikupljanje sredstava za financiranje javnih usluga. Ovo uključuje zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, sigurnost, infrastrukturu i druge usluge koje su od ključne važnosti za funkcioniranje društva. Bez odgovarajućih sredstava, vlade ne bi mogle pružati ove usluge, što bi imalo negativne posljedice za kvalitetu života građana.

2. Redistribucija bogatstva

Porez na dohodak igra važnu ulogu u smanjenju ekonomske nejednakosti. Progresivni porezni sustav omogućuje onima s višim prihodima da plaćaju veće poreze, dok oni s nižim prihodima plaćaju manji postotak. Ovaj pristup pomaže u redistribuciji bogatstva i omogućuje financiranje socijalnih programa koji podržavaju manje privilegirane članove društva.

3. Poticanje ekonomskih aktivnosti

Porezne politike mogu značajno utjecati na ekonomsko ponašanje. Na primjer, porezne olakšice za ulaganja mogu potaknuti poduzeća da ulažu u istraživanje i razvoj, dok visoke porezne stope mogu ograničiti osobnu potrošnju. Prilagodba poreznih stopa može pomoći u poticanju određenih ekonomskih aktivnosti i postizanju ravnoteže između trenutne potrošnje i štednje.

4. Smanjenje fiskalnih deficita

Porez na dohodak pomaže vladi u upravljanju fiskalnim deficitima. Prikupljanje poreza osigurava stabilan izvor prihoda koji omogućuje vladi da ispunjava svoje obaveze i financira projekte bez potrebe za dodatnim zaduživanjem.

3.6.3. Način funkcioniranja poreza na dohodak

1. Prikupljanje i izračun poreza

Prikupljanje poreza na dohodak obično se provodi putem obračuna i uplata koje su obvezne za porezne obveznike. U mnogim zemljama, poslodavci su odgovorni za automatsko obračunavanje i uplatu poreza iz plaća zaposlenika, čime se olakšava administracija i smanjuje rizik od neplaćanja poreza.

2. Obračun i progresivnost

Obračun poreza uključuje izračun ukupnog prihoda i primjenu odgovarajućih poreznih stopa. Progresivni porezni sustavi znače da se porez na dohodak povećava s višim razinama prihoda. Ovo omogućuje pravedniji raspored poreznih obveza i doprinosi smanjenju ekonomskih nejednakosti.

3. Odbici, olakšice i izuzeci

Porezni sustavi često nude odbitke, olakšice i izuzetke koji mogu smanjiti oporezivi dohodak. Na primjer, porezni obveznici mogu imati pravo na odbitke za troškove poslovanja, donacije za dobrotvorne svrhe, kamate na kredite i druge prihvatljive troškove. Ove odredbe omogućuju smanjenje poreznog tereta i mogu imati pozitivan utjecaj na ekonomsku aktivnost.

4. Porezne prijave i kontrola

Porezni obveznici su obično obvezni podnijeti poreznu prijavu koja prikazuje njihov ukupni prihod i obračunate poreze. Porezni organi provode nadzor i reviziju kako bi osigurali točnost prijave i usklađenost s poreznim zakonima. Nepravilnosti i neplaćanje poreza mogu rezultirati kaznama i drugim sankcijama.

3.6.4. Vrste dohotka u EU

1. Plaće

Definicija: Plaće su redovni prihodi koje zaposlenici primaju za obavljene rad. One uključuju osnovne plaće, bonuse, nadnice i druge oblike kompenzacije.

Oporezivanje: U većini zemalja EU, plaće se oporezuju prema progresivnim poreznim stopama. Poslodavci često automatski obračunavaju i uplaćuju porez (npr. putem sustava "pay-as-you-earn" u mnogim zemljama), što pojedincima olakšava upravljanje poreznim obvezama i smanjuje rizik od grešaka.³¹

2. Kapitalni dohodak

Definicija: Kapitalni dohodak dolazi od ulaganja, uključujući dividende, kamate i kapitalne dobitke od prodaje imovine. U mnogim zemljama EU, ovaj dohodak oporezuje se po različitim stopama u odnosu na redovne prihode.

Oporezivanje: Porezne stope za kapitalni dohodak često su niže kako bi se potaknule investicije i štednja. Različite zemlje EU primjenjuju različite porezne politike kako bi stimulirale ekonomski rast i privukle investitore.

3. Dohodak od imovine

Definicija: Dohodak od imovine odnosi se na prihode ostvarene od najma ili zakupa nekretnina i druge imovine, uključujući stanove, poslovne prostore i zemljišta.

Oporezivanje: Dohodak od imovine može biti podložan posebnim poreznim pravilima, koja omogućuju odbitak troškova održavanja i amortizacije. Pravila o oporezivanju ove vrste dohotka mogu varirati među državama članicama EU, ovisno o zakonodavstvu koje se primjenjuje.

³¹ European Commission, https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/taxation-employment_en [28.07.2024]

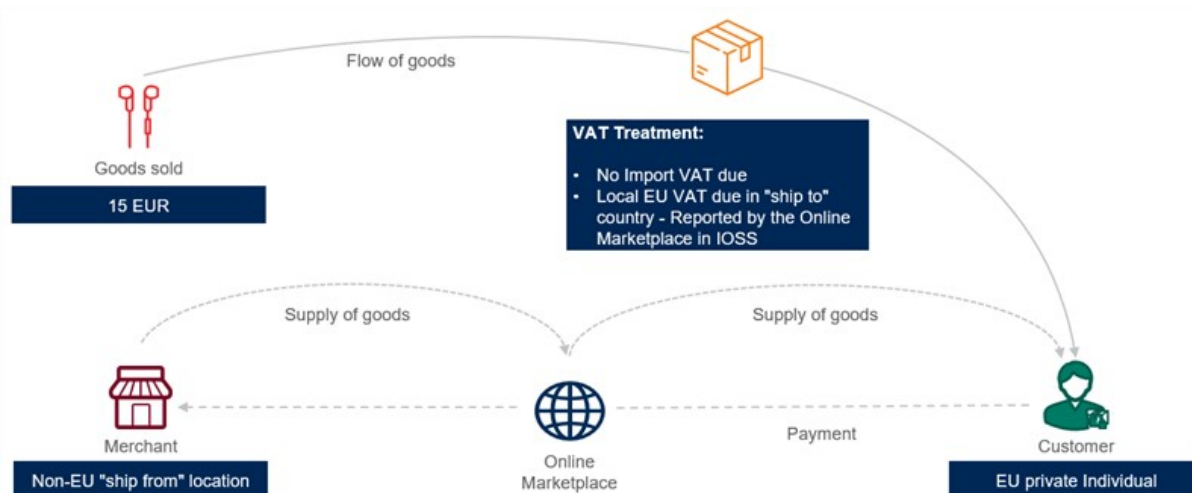
3.7. Izazovi i moderni trendovi

Mnoge tvrtke i pojedinci koriste porezne strategije za optimizaciju svojih poreznih obveza. Ovo može uključivati pravne manevrima poput premještanja prihoda u jurisdikcije s nižim poreznim stopama ili korištenje složenih poreznih planova za smanjenje poreza. Iako su ove strategije često legalne, one mogu izazvati etičke dileme i javnu zabrinutost zbog njihovog utjecaja na pravednost i ravnotežu poreznih sustava.

S porastom digitalne ekonomije i e-commercea, porezni sustavi suočavaju se s novim izazovima. E-commerce³² omogućuje tvrtkama da posluju na globalnoj razini bez fizičke prisutnosti u svakoj zemlji u kojoj posluju. Ovo može otežati određivanje poreznih obveza i pravilno oporezivanje. Zemlje diljem svijeta rade na prilagodbi svojih poreznih zakona kako bi uključili nove oblike poslovanja i osigurali da porezni sustavi ostanu relevantni i učinkoviti.

Inflacija može utjecati na točnost mjerenja dohotka i poreznih obveza. Povećanje cijena može uzrokovati da stvarni dohodak bude pogrešno prikazan, što može dovesti do nepravednog oporezivanja. Iako mnoge zemlje ne koriste prilagodbu za inflaciju u poreznim sustavima, postoji kontinuirani interes za razvoj metoda koje bi mogle poboljšati preciznost mjerenja dohotka i smanjiti porezne distorzije uzrokovane inflacijom.

Slika 8 Slikoviti prikaz E-commerce-a

Izvor: E-commerce: <https://www.bader.ro/wp-content/uploads/2021/06/1.jpg> [09.08.2024]

³² OECD, https://www.oecd.org/en/publications/tax-challenges-arising-from-digitalisation-of-the-economy-global-anti-base-erosion-model-rules-pillar-two_782bac33-en.html [10.08.2024.]

4. HRVATSKA I NJEN POREZNI SUSTAV

Porezni sustav Hrvatske ključan je za funkcioniranje javnih financija i značajno utječe na ekonomiju zemlje. Njegova glavna uloga je osiguravanje sredstava za financiranje javnih usluga, poput zdravstva, obrazovanja i infrastrukture. Porezni sustav također pomaže u provedbi fiskalne politike, regulaciji raspodjele dohotka te poticanju gospodarskih aktivnosti.

4.1. Vrste poreza

Porezni sustav Hrvatske obuhvaća različite vrste poreza koji se primjenjuju na rezidente i nerezidentne. Hrvatska je članica Europske unije i drugih međunarodnih organizacija te ima sklopljene ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja s više od 65 država, čime je porezni tretman usklađen s međunarodnim standardima.³³

1. Porez na dobit

U 2024. godini, u Hrvatskoj se porez na dobit obračunava prema sljedećim stopama: 10% za godišnje prihode do 1.000.000,00 eura, dok se stopa od 18% primjenjuje na prihode koji su jednaki ili veći od 1.000.000,00 eura godišnje. Osim toga, postoji i porez na dobit po odbitku, koji obuhvaća: opću stopu od 15%, koja se primjenjuje i na nastupe stranih izvođača; 10% na dividende i udjele u dobiti, kao i na nastupe stranih izvođača; te 25% na usluge i naknade osobama iz jurisdikcija koje nisu kooperativne, a koje nemaju ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

2. Porez na dohodak

Porez na dohodak obračunava se prema progresivnim stopama koje ovise o visini dohotka:

- 15% do 23,6% za godišnju osnovicu do 50.400 eura
- 25% do 35,4% za godišnju osnovicu iznad 50.400 eura

Porez na konačni dohodak primjenjuje se na dohodak od imovine, kapitala i drugih izvora, sa stopama od 12%, 24% i 36%, ovisno o vrsti dohotka. Od 2024. godine uvedene su promjene

³³ Porezni sustav, <https://investcroatia.gov.hr/porezni-sustav/> [10.08.2024]

koje uključuju olakšice za mlade radnike do 30 godina, uz niže porezne stope za ovu dobnu skupinu.

3. Porez na dodanu vrijednost (PDV)

Porez na dodanu vrijednost (PDV) ostaje ključni izvor poreznih prihoda u Hrvatskoj. Opća stopa PDV-a iznosi 25%. Snižena stopa od 13% primjenjuje se na određene usluge i proizvode, uključujući smještaj, novine, električnu energiju, plin i slične artikle. Također, postoji snižena stopa od 5% koja se odnosi na osnovne prehrambene proizvode, knjige, lijekove te ulaznice za kulturne i sportske manifestacije. Stopa od 0% primjenjuje se na instalaciju solarnih panela, što se dodatno potiče s ciljem postizanja energetske održivosti.

4. Porez na promet nekretnina

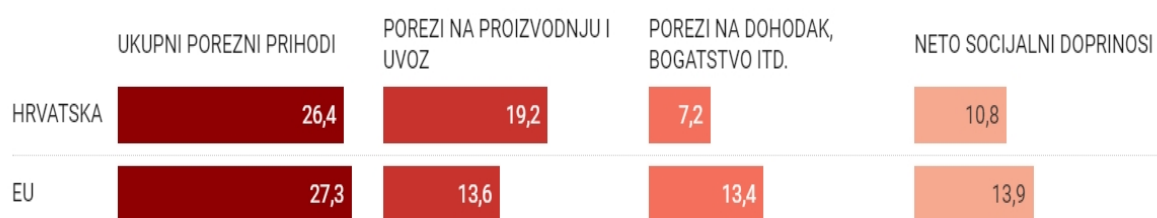
Porez na promet nekretnina iznosi 3% i primjenjuje se na prijenos vlasništva nekretnina, osim u slučajevima kada se plaća PDV na nekretnine. U 2024. godini porezne olakšice su proširene na prvu kupnju nekretnine za mlade od 35 godina.

4.1.1. Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj

Porez na dohodak predstavlja jedan od ključnih oblika izravnog oporezivanja u Republici Hrvatskoj. Ovaj porez opterećuje dohodak fizičkih osoba, koje su definirane kao obveznici poreza na dohodak. Pri tome je važno razlikovati različite vrste dohotka, kao i metode za izračunavanje porezne osnovice te pripadajuće porezne stope. Porez na dohodak značajno doprinosi ukupnim prihodima države, zauzimajući udio od oko 7,2% u konsolidiranim prihodima opće države.³⁴

Slika 9 Porezno opterećenje mjereno udjelom poreznih prihoda u BDP-u

POREZNO OPTEREĆENJE MJERENO UDJELOM POREZNIH PRIHODA U BDP-u (%)

Izvor: <https://ec.europa.eu/eurostat> [10.09.2024]

Dohodak se može generirati iz raznih izvora, uključujući dohodak od nesamostalnog rada, kao što su plaće i druga primanja zaposlenih. Također, obuhvaća dohodak od samostalne djelatnosti, koji se odnosi na prihode ostvarene poduzetničkim aktivnostima. Dohodak od imovine i imovinskih prava uključuje prihode od najma nekretnina ili autorskih prava. Dohodak od kapitala odnosi se na kamate, dividende i druge prihode proizašle iz ulaganja. Dohodak od osiguranja uključuje isplate iz raznih vrsta osiguravajućih policia. Ostali dohodak obuhvaća razne nepravilne ili jednokratne prihode.

Obveznici poreza na dohodak su fizičke osobe koje ostvaruju dohodak. To mogu biti pojedinci ili skupine pojedinaca koji zajedno ostvaruju dohodak (npr. su-poduzetnici). Nasljednici također mogu postati obveznici poreza na dohodak za prihode koje su ostvarili njihovi prethodnici do trenutka njihove smrti. Nadalje, fizičke osobe mogu biti rezidenti ili

³⁴ Eurostat, <https://ec.europa.eu/eurostat> [10.09.2024]

nerezidenti. Rezidenti su oni koji imaju prebivalište ili uobičajeno boravište u Hrvatskoj, dok nerezidenti ostvaruju dohodak u Hrvatskoj, ali nemaju prebivalište niti uobičajeno boravište u zemlji.

Metodologija utvrđivanja porezne obveze započinje identifikacijom primitaka i izdataka. Dohodak se računa kao razlika između primitaka i izdataka unutar poreznog razdoblja. Nakon toga, dohodak se umanjuje za osobni odbitak (neoporezivi dio) i eventualni porezni gubitak, čime se dobiva porezna osnovica. Na poreznu osnovicu primjenjuju se diferencirane porezne stope, koje trenutno iznose 20% i 30%³⁵, ovisno o veličini porezne osnovice. Ovaj progresivni sustav osigurava da oni s višim dohocima plaćaju proporcionalno veći udio poreza.

Standardno porezno razdoblje u Republici Hrvatskoj je kalendarska godina. Međutim, u posebnim slučajevima, poput promjene statusa rezidenta ili smrti poreznog obveznika, porezno razdoblje može biti kraće.

Određeni primici nisu podložni oporezivanju dohotka. To uključuje izravne uplate premija osiguranja za dokup dijela doživotne mirovine, obiteljske mirovine, državne nagrade, socijalne potpore, nasljedstva i darove, i druge specifične primitke definirane zakonom. Ovi primici ne podliježu oporezivanju jer ne predstavljaju tržišne protuusluge ili su namijenjeni posebnim socijalnim i humanitarnim ciljevima.

³⁵ Narodne novine, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_10_114_1609.html [17.09.2024]

4.1.1.1. Godišnja porezna prijava poreza na dohodak

Godišnja porezna prijava predstavlja ključni dokument koji porezni obveznici u Republici Hrvatskoj podnose Poreznoj upravi s ciljem reguliranja svojih poreznih obveza³⁶. Neki pojedinci su obvezni predati ovu prijavu, dok drugi to čine kako bi ostvarili određene porezne olakšice. Obveza podnošenja godišnje porezne prijave odnosi se na porezne obveznike koji ostvaruju prihode od samostalnog rada, uključujući obrtnike, slobodna zanimanja, poljoprivredu i šumarstvo, kao i proizvodnju električne energije. Također, obveznici su i oni čiji se prihodi oporezuju na temelju poslovnih knjiga kao prihodi od obavljanja samostalne djelatnosti.³⁷

Osobe zaposlene na međunarodnim brodovima dužne su podnijeti godišnju poreznu prijavu, neovisno o trajanju boravka na brodu, ukoliko primaju plaću za svoj rad. Porezni obveznici također su obvezni podnijeti prijavu ako ih Porezna uprava pozove na plaćanje poreza na dohodak.

Porezni obveznici imaju mogućnost predati Obrazac ZPP-DOH kako bi ostvarili porezna umanjenja i priznavanje poreznih olakšica, osobito u situacijama kada Porezna uprava ne posjeduje sve potrebne informacije. Ovaj obrazac omogućava ostvarivanje prava na dio osobnog odbitka za uzdržavane članove obitelji ili djecu, kao i za utvrđenu invalidnost, bilo vlastitu ili invalidnost uzdržavanih članova obitelji ili djece. Također, smanjenje poreza može se odobriti na temelju mjesta prebivališta i boravka u potpomognutom području prve grupe ili na području Grada Vukovara, ukoliko ti podaci nisu navedeni u poreznoj kartici. Osobe koje su plaćale doprinose za zdravstveno osiguranje u zemlji ili su davale donacije, također mogu zatražiti priznavanje tih troškova u svojoj poreznoj prijavi.

Porezni obveznici su dužni podnijeti Obrazac ZPP-DOH u slučaju da žele preraspodijeliti dio osobnog odbitka za uzdržavane članove obitelji ili djecu, ako su platili porez na dohodak u inozemstvu i žele da se taj iznos uračuna u domaću poreznu obvezu, kao i kada traže povrat viška plaćenog poreza na određeni račun. Također, nasljednici su obvezni podnijeti godišnju poreznu prijavu u ime preminule osobe, ukoliko postoji porezna obveza.

³⁶ Arbuturina, H. i Lugarić, T. : Osnove poreznog prava str. 1-9. [16.09.2024]

³⁷ Godišnji obračun poreza na dohodak, https://www.poreznauprava.hr/HR_obrasci/Stranice/PrijavaDOH.aspx [10.09.2024]

4.1.2. Porez na dodanu vrijednost (PDV) u Republici Hrvatskoj

Porez na dodanu vrijednost (PDV) jedan je od najvažnijih oblika oporezivanja u suvremenim poreznim sustavima, a u Republici Hrvatskoj ima ključnu ulogu u prikupljanju prihoda za državni proračun. PDV je neizravni porez koji se naplaćuje na dodanu vrijednost proizvoda ili usluge kroz različite faze proizvodnje i distribucije. Njegova sveprisutnost i utjecaj na svakodnevno poslovanje čini ga izuzetno značajnim za poduzetnike, zakonodavce i opću javnost. U nastavku pruža se sveobuhvatan pregled PDV-a u Republici Hrvatskoj, s posebnim naglaskom na temeljne odredbe, predmet oporezivanja, mjesto oporezivanja, porezne obveznike i nastanak porezne obveze.³⁸

Prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost, PDV se obračunava i plaća na temelju zakonskih odredbi, te predstavlja prihod državnog proračuna.³⁹ PDV se naplaćuje na isporuke dobara i usluga u tuzemstvu uz naknadu, kao i na uvoz dobara. Pri tome, tuzemstvo je definirano kao teritorij Republike Hrvatske, izuzev slobodnih zona koje su uređene posebnim zakonom.

PDV se plaća na isporuke svih vrsta dobara, uključujući proizvode, robu, novoizgrađene građevine i opremu, kao i na sve obavljene usluge. Isporuka dobara uključuje i situacije kada poduzetnik ili njegov opunomoćenik omogućuje kupcu raspolaganje dobrima. Također, obuhvaća isporuku električne energije, plina i sličnih dobara te razmjenu dobara. S druge strane, obavljene usluge su definirane kao sve one usluge koje se ne smatraju isporučenim dobrima.

Mjesto oporezivanja predstavlja ključnu odrednicu za određivanje gdje će se PDV obračunati i platiti. Općenito, PDV se plaća prema mjestu isporuke dobara ili obavljanja usluga. Za dobra koja nisu otpremljena, mjesto isporuke je mjesto gdje se dobro nalazi u trenutku isporuke. Ako je dobro otpremljeno, smatra se da je mjesto isporuke ono mjesto s kojeg je započela otprema. Kada je riječ o uslugama, PDV se plaća prema mjestu sjedišta poduzeća koje obavlja uslugu, osim u specifičnim slučajevima, poput usluga vezanih uz nekretnine, prijevoz ili telekomunikacijske usluge, gdje je mjesto oporezivanja definirano specifičnim odredbama zakona.

³⁸ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Procedure/Propisi//NDoc_1058.pdf [10.09.2024]

³⁹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost [https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost-\(NN_73/13, 115/16, 39/22,\)](https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost-(NN_73/13,_115/16,_39/22,)) [10.09.2024]

Porezni obveznici su pravne ili fizičke osobe koje samostalno i trajno obavljaju gospodarsku djelatnost s namjerom ostvarivanja prihoda. U tom kontekstu, poduzetnici su odgovorni za obračun i plaćanje PDV-a na isporučena dobra i obavljene usluge. Uvoznik također predstavlja poreznog obveznika, kao i poduzetnici koji nemaju sjedište u Hrvatskoj, ali obavljaju isporuke dobara ili usluga u tuzemstvu.

Porezna obveza u smislu PDV-a nastaje u trenutku kada su dobra isporučena ili usluge obavljene. Pri obračunu PDV-a, prema izdanim računima, porezna obveza nastaje istekom obračunskog razdoblja u kojem su usluge obavljene. Isto tako, porezna obveza nastaje i u slučajevima primljenih predujmova, gdje se PDV obračunava prema naplaćenim iznosima.

4.1.2.1. Godišnja porezna prijava poreza na dodanu vrijednost (PDV)

Prijava poreza na dodanu vrijednost (PDV) temelji se na Zakonu o PDV-u, koji je objavljen u Narodnim novinama broj 73/13, uz kasnije izmjene i dopune (NN 115/16, 106/18, 121/19, 138/20 i 39/22). Porezni obveznici su dužni redovito podnositi prijave za PDV putem obrasca PDV, koji se predaje na mjesečnoj ili tromjesečnoj osnovi, ovisno o razini prometa. Izlazni PDV se obračunava na temelju isporuka dobara i usluga, dok se ulazni PDV odbija na osnovi troškova i nabava. Razlika između izlaznog i ulaznog PDV-a predstavlja obvezu prema državi ili pravo na povrat.⁴⁰

Prijava poreza na dodanu vrijednost (PDV) podnosi se putem sustava ePorezna, što omogućava elektroničku interakciju s Poreznom upravom. Izračun PDV-a obuhvaća fakture koje poduzeće izdaje i prima, pri čemu se uzimaju u obzir različite stope PDV-a (25%, 13% i 5%). Važno je naglasiti da, osim redovite prijave, poduzeća koja djeluju unutar Europske unije također moraju podnijeti Zbirnu prijavu PDV-a, koja se odnosi na transakcije s inozemnim partnerima.

U procesu prijave PDV-a ključno je pridržavanje odredbi o prijenosu porezne obveze (reverse charge), kada primatelj usluga ili dobara preuzima odgovornost za obračun i uplatu PDV-a. Ova odredba posebno se primjenjuje na određene sektore, kao što su građevinske usluge, međunarodna trgovina i isporuke unutar EU. Obveza prijenosa porezne obveze regulirana je člancima 75. do 79. Zakona o PDV-u (NN 73/13, NN 115/16).

⁴⁰Upute za sastavljanje i podnošenje prijave PDV-a, https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Lists/misljenje33/Display.aspx?Id=19655 [10.09.2024]

Kako bi se prijava pravilno izvršila, porezni obveznici moraju voditi precizne knjigovodstvene evidencije, uključujući Knjigu ulaznih i izlaznih računa, te se pridržavati propisa i rokova za predaju obrazaca PDV-a.

Slika 10 Obrazac PDV-a

Obrazac PDV

POREZNI OBVEZNIK (naziv/ime i prezime i adresa: mjesto, ulica i broj)	POREZNI ZASTUPNIK (naziv/ime i prezime i adresa: mjesto, ulica i broj)	NADLEŽNA ISPOSTAVA POREZNE UPRAVE	
PRIJAVA PDV-a ZA RAZDOBLJE			
PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ / OIB	PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ POREZNOG ZASTUPNIKA / OIB	OD [][][][] DO [][][][]	GOD. [][][]
OPIS	POREZNA OSNOVICA (iznos u eurima i centima)	PDV PO STOPI 5%, 13% i 25% (iznos u eurima i centima)	
OBRAČUN PDV-a U OBAVLJENIM TRANSAKCIJAMA DOBARA I USLUGA – UKUPNO (I. + II.)		XX XXX	
I. TRANSAKCIJE KOJE NE PODLJEŽU OPOREZIVANJU, OSLOBODENE I OPOREZIVE PO STOPI 0% - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.)		XX XXX	
1. ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)		XX XXX	
2. ISPORUKE DOBARA OBAVLJENE U DRUGIM DRŽAVAMA ČLANICAMA		XX XXX	
3. ISPORUKE DOBARA UNUTAR EU		XX XXX	
4. OBAVLJENE USLUGE UNUTAR EU		XX XXX	
5. OBAVLJENE ISPORUKE OSOBAMA BEZ SJEDIŠTA U RH		XX XXX	
6. SASTAVLJANJE I POSTAVLJANJE DOBARA U DRUGOJ DRŽAVI ČLANICI EU		XX XXX	
7. ISPORUKE NOVIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA U EU		XX XXX	
8. TUZEMNE ISPORUKE		XX XXX	
9. IZVOZNE ISPORUKE		XX XXX	
10. OSTALA OSLOBODENJA		XX XXX	
11. ISPORUKE PO STOPI 0%		XX XXX	
II. OPOREZIVE TRANSAKCIJE – UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.+13.+14.+15.)			
1. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH po stopi 5%			
2. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH po stopi 13%			
3. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH po stopi 25%			
4. PRIMLJENE ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)			
5. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU po stopi 5%			
6. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU po stopi 13%			
7. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU po stopi 25%			
8. PRIMLJENE USLUGE IZ EU po stopi 5%			
9. PRIMLJENE USLUGE IZ EU po stopi 13%			
10. PRIMLJENE USLUGE IZ EU po stopi 25%			
11. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 0% i 5%			
12. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 13%			
13. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 25%			
14. NAKNADNO OSLOBODENJE IZVOZA U OKVIRU OSOBNOG PUTNIČKOG PROMETA			
15. OBRAČUNANI PDV PRI UVOZU			
III. OBRAČUNANI PRETPOREZ - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.+13.+14.+15.)			
1. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi 5%			
2. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi 13%			
3. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi 25%			
4. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)			
5. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi 5%			
6. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi 13%			
7. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi 25%			
8. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi 5%			
9. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi 13%			
10. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi 25%			
11. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 5%			
12. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 13%			
13. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 25%			
14. PRETPOREZ PRI UVOZU			

Slika 11 Obrazac PDV-a

Obrazac PDV

15. ISPRAVCI PRETPOREZA	XX XXX	
IV. OBVEZA PDV-a U OBRAČUNSKOM RAZDOBLJU: ZA UPLATU (III. - III.) ILI ZA POVRAT (III. - II.)	XX XXX	
V. IZNOS GODIŠNJEG RAZMJERNOG ODBITKA PRETPOREZA (%)		

OPIS	VRIJEDNOST ISPORUKE IZNOS U EURIMA I CENTIMA	
VI. OSTALI PODACI		
1. ZA ISPRAVAK PRETPOREZA (UKUPNO 1.1.+1.2.+1.3.+1.4.+1.5.)		
1.1. NABAVA NEKRETNINA		
1.2. NABAVA OSOBNIH AUTOMOBILA I DRUGIH SREDSTAVA ZA OSOBNI PRIJEVOZ		
1.3. PRODAJA OSOBNIH AUTOMOBILA I DRUGIH SREDSTAVA ZA OSOBNI PRIJEVOZ		
1.4. NABAVA OSTALE DUGOTRAJNE IMOVINE		
1.5. PRODAJA OSTALE DUGOTRAJNE IMOVINE		
2. OTUĐENJE/STJECANJE GOSPODARSKE CJELINE ILI POGONA		
3. UKUPNO PRIMLJENE USLUGE OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH (EU + TREĆE ZEMLJE)		
4. UKUPNO OBAVLJENE USLUGE POREZNIH OBVEZNICIMA BEZ SJEDIŠTA U RH (EU + TREĆE ZEMLJE)		
5. PRIMLJENA DOBRA IZ EU U OKVIRU TROSTRANOG POSLA		
6. POSTUPAK OPOREZIVANJA PREMA NAPLAĆENIM NAKNADAMA		☐

_____ eura
POVRAT

_____ eura
PREDUJAM

_____ eura
USTUP POVRATA

BROJ RAČUNA ZA POVRAT _____

OBRAČUN
SASTAVIO _____
(ime, prezime i potpis)

POTPIS _____

Izvor slika 10 i 11: https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DODANU%20VRIJEDNOST/PDV.pdf [10.09.2024]

4.2. Porezni zakoni i regulative

Porezni sustav Republike Hrvatske temelji se na nizu zakona i pravnih normi koje omogućuju učinkovito upravljanje oporezivanjem i usklađenost s europskim standardima. Među ključnim zakonima koji čine osnovu ovog sustava su Zakon o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23), Zakon o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23), Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24). Zakon o porezu na dohodak uređuje oporezivanje dohotka fizičkih osoba, definirajući obveznike poreza, porezne osnovice, stope oporezivanja i porezne olakšice. Ovaj zakon ima za cilj osigurati pravednost u oporezivanju, pri čemu osobe s višim primanjima snose veći teret poreza.

Zakon o porezu na dobit fokusira se na oporezivanje dobitaka pravnih osoba, odnosno poduzeća. Ovaj zakon sadrži pravila o priznavanju prihoda i rashoda, određivanju porezne osnovice te primjeni poreznih stopa na ostvarenu dobit. Također, uključuje posebne odredbe za oporezivanje multinacionalnih kompanija, s ciljem sprječavanja porezne evazije putem transfernih cijena i drugih mehanizama.

Zakon o porezu na dodanu vrijednost (PDV) uspostavljen je radi usklađivanja hrvatske fiskalne politike s europskim normama. PDV predstavlja opći porez na potrošnju koji se primjenjuje na većinu dobara i usluga. Zakon detaljno opisuje različite stope PDV-a, obveze poreznih obveznika, kao i izuzeća i oslobođenja od plaćanja PDV-a.

U praksi, primjena ovih zakona zahtijeva učinkovitu poreznu administraciju koja osigurava pravilno prikupljanje poreza i nadzor nad poreznim obveznicima. Porezni zakoni su osmišljeni kako bi olakšali proces naplate poreza, smanjili mogućnost izbjegavanja plaćanja i osigurali stabilan izvor prihoda za državni proračun. Uvođenje zakona, kao što je PDV, također je zahtijevalo prilagodbu poslovnih procesa i fiskalnih blagajni kako bi se osigurala točnost obračuna i naplate. Hrvatski porezni sustav se neprekidno reformira kako bi se uskladio s promjenama u europskom zakonodavstvu i ekonomskim uvjetima. Svaka reforma ima za cilj pojednostaviti postojeći sustav, povećati transparentnost i smanjiti administrativne troškove za porezne obveznike i porezne vlasti. Ove zakonske regulative osiguravaju pravednost u oporezivanju i pružaju potrebne pravne okvire za prikupljanje poreza, koji su od ključne važnosti za financiranje javnih usluga i razvoj države.

4.3. Porezne olakšice i poticaji

U Republici Hrvatskoj, porezni sustav nudi razne olakšice i poticaje kako za fizičke, tako i za pravne osobe, uključujući specifične poticaje za investicije i gospodarske aktivnosti. Ove mjere imaju za cilj potaknuti određene društveno-ekonomske aktivnosti, kao što su ulaganja u manje razvijena područja, istraživanje i razvoj te zapošljavanje.⁴¹

Porezne olakšice za fizičke osobe obuhvaćaju pravo na osobni odbitak, koji se odnosi na neoporezivi dio dohotka, a njegov iznos varira ovisno o različitim čimbenicima, uključujući broj uzdržavanih članova obitelji. Osim toga, postoje specifične olakšice namijenjene ratnim vojnim invalidima i članovima obitelji poginulih, zatočenih ili nestalih branitelja iz Domovinskog rata, kao i za fizičke osobe koje se bave umjetničkim i kulturnim aktivnostima. Dodatno, olakšice vezane uz stanovanje i obrazovanje uključuju državne potpore za obrazovanje i izobrazbu, kao i poticaje za ulaganje u stanogradnju, osobito kroz programe društveno poticane stanogradnje.

Za pravne osobe, porezne olakšice uključuju poticaje za ulaganje u područja od posebnog državnog interesa, kao što su brdsko-planinska područja ili Grad Vukovar (NN44/01,90/05, 80/08,38/09,148/13)⁴², što može rezultirati smanjenim poreznim stopama ili potpunim oslobađanjem od poreza na dobit. Također, država pruža porezne olakšice za projekte istraživanja i razvoja s ciljem poticanja inovacija i tehnološkog napretka (NN64/18)⁴³. Poduzeća koja posluju unutar slobodnih zona (NN 8/2020)⁴⁴ mogu ostvariti posebne porezne olakšice, uključujući oslobađanje od poreza na dobit ili poreza na dodanu vrijednost (PDV). Državni poticaji za nova ulaganja obuhvaćaju financijske potpore, porezne olakšice i druge oblike stimulansa za poduzeća koja ulažu u strateški važna područja ili sektore. Također, postoje poticaji za zapošljavanje određenih skupina, poput mladih ili dugotrajno nezaposlenih osoba, koji mogu uključivati subvencije za plaće ili smanjenje poreznih obveza, kao i poticaje za obrazovanje i osposobljavanje zaposlenika, koji smanjuju troškove obrazovanja i potiču profesionalni razvoj.

⁴¹ Ministarstvo financija Republike Hrvatske Porezna uprava https://www.iusinfo.hr/Appendix/DDOKU_HR/DDHR20100818N39_47_1.pdf [10.09.2024]

⁴² Zakon.hr, <https://www.zakon.hr/z/685/Zakon-o-obnovi-i-razvoju-Grada-Vukovara> [10.09.2024]

⁴³ Zakon.hr, <https://www.zakon.hr/z/1043/Zakon-o-dr%C5%BEavnoj-potpори-za-istra%C5%BEiva%C4%8Dko-razvojne-projekte> [10.09.2024]

⁴⁴ Narodne novine. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_05_58_1160.html [10.09.2024]

Sustavi poreznih olakšica i poticaja razvijeni su s ciljem podrške održivom gospodarskom razvoju, poticanja inovacija te unapređenja kvalitete života građana. Njihova primjena može značajno smanjiti porezne obveze i povećati profitabilnost, što dodatno potiče rast i razvoj.

5. NIZOZEMSKI POREZNI SUSTAV I POREZI U NIZOZEMSKOJ

Porezni sustav u Nizozemskoj je dobro reguliran i detaljno uređen, pružajući jasne smjernice za nizozemske građane i strance koji ostvaruju dohodak u zemlji. Poreze u Nizozemskoj prikuplja Belastingdienst (Nizozemska porezna uprava) putem različitih poreznih oblika. U ovom poglavlju objašnjavaju se ključni aspekti poreznog sustava, s posebnim naglaskom na godišnju prijavu poreza na dohodak.

5.1. Vrste poreza u Nizozemskoj

Bilo da ste nizozemski državljanin ili stranac koji boravi i zarađuje u Nizozemskoj, obvezni ste plaćati poreze. Belastingdienst prikuplja poreze kroz različite kanale, a ovdje su glavni porezi s kojima ćete se najčešće susretati:⁴⁵

1. Porez na dohodak (inkomstenbelasting) u Nizozemskoj odnosi se na sve obveznike koji ostvaruju prihode ili obavljaju radne aktivnosti unutar zemlje, a koji su obvezni plaćati ovaj porez. Prijava poreza vrši se putem godišnje porezne prijave, koja se može podnijeti elektroničkim putem ili uz pomoć stručnjaka za poreze. U slučaju zaposlenih, poslodavac automatski odbija porez na dohodak iz plaće, što se naziva porezom na plaću. S druge strane, samozaposleni pojedinci moraju samostalno izračunati i podmiriti svoj porez na dohodak putem godišnje prijave.
2. Porez na plaće (loonheffing) Porez na plaće (loonheffing) u Nizozemskoj obuhvaća porez i razne doprinose koji se automatski odbijaju od plaće zaposlenika od strane njihovih poslodavaca. Ovaj sustav uključuje porez na plaću (loonbelasting) te doprinose za nacionalno osiguranje, koji osiguravaju sredstva za mirovine, naknade za nezaposlenost i druge socijalne beneficije u Nizozemskoj. Ovaj porez se odbija iz mjesečne plaće zaposlenika, stoga je ključno da stranci prilikom pregovora o uvjetima zaposlenja budu svjesni razlike između bruto plaće (bruto salaris) i neto plaće (netto salaris).

⁴⁵ Dutch tax system & Taxes in the Netherlands, <https://www.iamexpat.nl/expat-info/taxation/dutch-tax-system> [13.08.2024]

3. Porez na dodanu vrijednost (PDV) prikuplja Belastingdienst i obuhvaća porez na promet poznat kao PDV (belasting over de toegevoegde waarde). Sve poslovne subjekte, osim određenih zaklada i udruga, obvezno je dodati PDV na cijene svojih proizvoda i usluga. U Nizozemskoj postoje tri različite stope PDV-a: 0%, 9% i 21%, pri čemu je 21% najčešće primjenjivana stopa. Poduzeća, uključujući slobodne profesije, dužna su izračunati PDV koji su ostvarili i potrošili putem tromjesečne prijave poreza na promet (PDV aangifte).

5.2. Godišnja porezna prijava (aangifte inkomstenbelasting)

Iako se porez na plaću već zadržava kao predujam na vaš porez na dohodak, često je potrebno ispuniti godišnju poreznu prijavu kako bi se uravnotežio "preplaćeni" porez s drugim financijskim aspektima kao što su:

- Prihod vašeg partnera
- Hipoteka
- Dodatni prihodi, štednja ili ulaganja
- Porezne olakšice kao što su troškovi studija ili zdravstveni troškovi

Nizozemska porezna godina traje od 1. siječnja do 31. prosinca. U siječnju ćete primiti pismo (aangiftebrief) od Belastingdienst-a u kojem se traži da ispuniti poreznu prijavu za prethodnu godinu. Ako su vaši financijski poslovi jednostavni, možda nećete dobiti pismo i nećete morati podnijeti prijavu.

Razdoblje za podnošenje godišnje porezne prijave traje od 1. ožujka do 30. travnja, osim ako vi ili vaš računovođa ne zatražite produženje (uitstel aangifte). Ako ne podnesete prijavu ili ne zatražite produženje prije 1. svibnja, možete biti kažnjeni.

5.3. Box sustav u poreznoj prijavi

Prihodi u nizozemskoj poreznoj prijavi podijeljeni su u tri kategorije: Box 1, Box 2 i Box 3. Svaka kutija odnosi se na različite vrste prihoda i ima različite porezne stope.⁴⁶

5.3.1. Box 1: Prihod od plaće

U Nizozemskom poreznom sustavu, Box 1 oporezuje dohodak od plaće prema različitim stopama, ovisno o visini prihoda. Prihodi koji se razmatraju u Box 1 uključuju plaće iz zaposlenja, prihode od samostalnog rada, umjetničke prihode, prihode od čuvanja djece ili profesionalnog sporta, kao i prihode iz mirovina, naknada, napojnica i inozemnih izvora. Odbitci u Box 1 obuhvaćaju troškove vezane uz vlasništvo nekretnina, troškove povezane s dohotkom kao što su premije za anuitete, alimentacija i druge obveze, specifične medicinske troškove, privremeni boravak u ustanovama za teže invalide, troškove obrazovanja i održavanje zaštićenih zgrada, kao i oprošteni poduzetnički kapital.

Box 1 porezne stope za 2024.

Za osobe koje nisu dosegle starosnu mirovinsku dob (AOW-leeftijd) u 2024.:

- Godišnji oporezivi prihod (bruto):
 - € 0 - 75.518: 36,97%
 - € 75.518+: 49,50%

Za osobe koje će doseći starosnu mirovinsku dob (AOW-leeftijd) u 2024.:

- Godišnji oporezivi prihod (bruto):
 - € 0 - 38.098: Od 19,07% do 35,47% (ovisno o mjesecu rođenja)
 - € 38.098 - 75.518: 36,97%

€	75.518+:	49,50%
---	----------	--------

⁴⁶ Dutch tax system & Taxes in the Netherlands, <https://www.iamexpat.nl/expat-info/taxation/dutch-tax-system> [13.08.2024]

Za osobe koje su dosegle starosnu mirovinsku dob (AOW-leeftijd) prije 2024.:

- Godišnji oporezivi prihod (bruto):
 - € 0 - 40.021: 19,07%
 - € 40.021 - 75.518: 36,97%
 - € 75.518+: 49,50%

5.3.2. Box 2: Prihodi od interesa u ograničenom društvu

Box 2 obuhvaća prihode od značajnog interesa, koji iznose najmanje 5%, unutar ograničenog društva poput BV. Porezna stopa na oporezivi prihod u Box 2 za 2024. godinu varira ovisno o visini prihoda: za oporezivi prihod do 67.000 € iznosi 24,5%, dok za prihode koji premašuju 67.000 € iznosi 33%.

U prethodnim godinama, porezna stopa bila je 26,90% tijekom 2023., 2022. i 2021. godine, 26,25% u 2020. godini, te 25% u 2018. i 2019. godini.

Prihodi u Box 2 uključuju redovne koristi kao što su dividende i kapitalne dobitke, uključujući dobitke ostvarene prodajom dionica.

5.3.3. Box 3: Imovina i štednja

Box 3 u nizozemskom poreznom sustavu odnosi se na imovinu i štednju. Ukoliko posjedujete dodatnu nekretninu, štedne uloge, investicije ili imate dugove, obavezni ste prijaviti ih u Box 3. Vrijednost vaše imovine, umanjena za dugove, procjenjuje se jednom godišnje, 1. siječnja, kako bi se utvrdila neto kapitalna vrijednost.

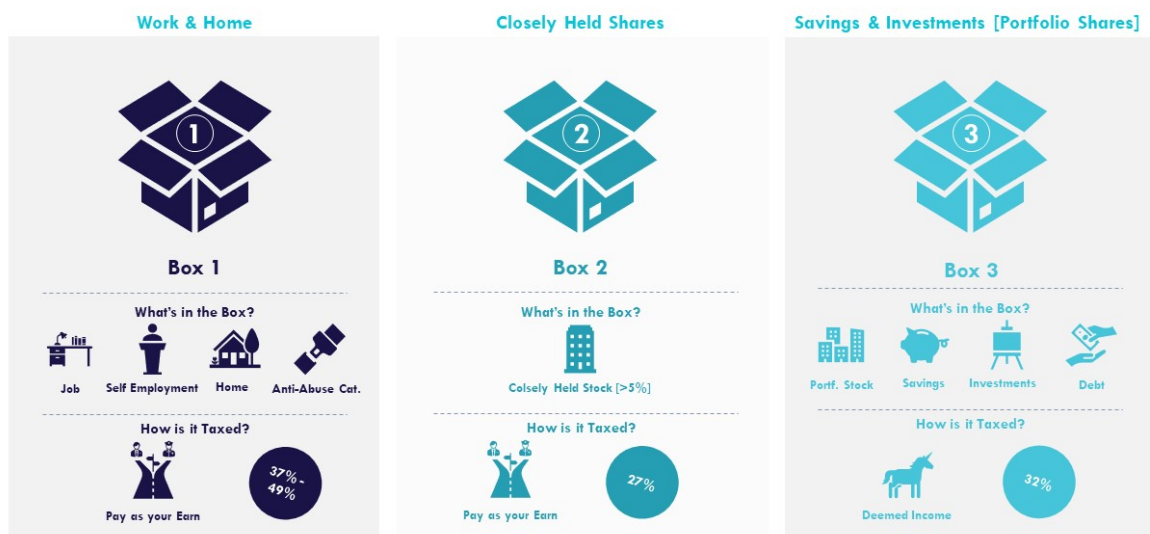
Imovina koja se uključuje u Box 3 obuhvaća dionice, udjele, bankovne i štedne račune, dodatne nekretnine ili investicijske nekretnine, kao i police životnog osiguranja koje nisu povezane s vlasničkom nekretninom.

Određene vrste imovine su izuzete od oporezivanja u Box 3, uključujući nekretnine koje služe kao glavno prebivalište, imovinu u poslovnom vlasništvu, te nasljedstva i darove pod određenim uvjetima. Porez za Box 3 obračunava se na temelju fiktivne godišnje stope povrata

koja se izračunava prema ukupnoj vrijednosti vaše imovine i dugova. Stopa povrata varira ovisno o razini vaše imovine, pri čemu su veći iznosi oporezovani višim stopama povrata.

Slika 12 Slikoviti prikaz Box 1, Box 2 i Box 3

DUTCH INCOME TAX CODE 101

1

Izvor: <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.archipeltaxadvice.nl%2Finsights%2Fthe-lucrative-interest-provision-in-dutch-tax-law-what-is-it-and-how-do-i-navigate-it%2F&psig=AOvVaw28CYvVDZWS3MeuDjy98LBr&ust=1724407388931000&source=images&cd=vfe&>

[13.08.2024]

5.4. Izuzeti kapital (heffingsvrij vermogen)

U Nizozemskoj za 2024. godinu, fiksni iznos imovine koji se ne oporezuje iznosi 57.000 € za pojedince, dok za bračne parove taj iznos iznosi 114.000 €.

Opće i radne porezne olakšice: Svi porezni obveznici u Nizozemskoj imaju pravo na opću poreznu olakšicu (algemene heffingskorting) i radnu poreznu olakšicu (arbeidskorting). Ove olakšice obračunava i dodjeljuje poslodavac.

Za 2024. godinu, opća porezna olakšica iznosi maksimalno 3.070 € za osobe mlađe od starosne mirovinske dobi (AOW-leeftijd), dok za osobe starije od AOW-leeftijd maksimalna olakšica iznosi 1.692 €.

Radna porezna olakšica za 2024. godinu iznosi maksimalno 5.052 € za dohodak u rasponu od 11.300 € do 38.118 €. Za dohodak koji prelazi 38.118 €, radna olakšica se smanjuje.

5.5. Ostale vrste poreza u Nizozemskoj

Postoje različiti oblici izravnih i neizravnih poreza. Porez na uvoz (douane) uključuje poreze i carine na robu uvezenu u zemlju. Porez na motorna vozila (motorrijtuigbelasting) plaća se za registraciju i korištenje vozila na cestama. Porez na nasljedstvo (erfbelasting) naplaćuje se na imovinu naslijeđenu nakon smrti osobe. Porez na darove (schenkbelasting) odnosi se na darove iznad određene vrijednosti primljene tijekom života. Porez na dobit (vennootschapsbelasting) plaćaju tvrtke na ostvarenu dobit. Porez na prijenos (overdrachtsbelasting) plaća se na promjenu vlasništva nad nekretninom, dok se porez na kockanje (kansspelbelasting) naplaćuje na dobitke od kockanja i lutrije.

5.6. Nizozemske porezne kazne

Od 1. srpnja 2015. godine, nizozemska porezna uprava povećala je kazne za neprijavljeni prihod. Kazna za dobrovoljno prijavljivanje skrivenog prihoda porasla je s 30 na 75%. Skriveni prihod otkriven od strane Belastingdienst-a može rezultirati kaznom do 300%

6. USPOREDBA HRVATSKE I NIZOZEMSKE

Usporedba poreznih sustava Hrvatske i Nizozemske, s posebnim naglaskom na porez na dodanu vrijednost (PDV) i porez na dohodak, otkriva različite pristupe ovih zemalja u okviru fiskalne politike. Ovi porezi igraju ključnu ulogu u prikupljanju javnih prihoda, a istovremeno značajno utječu na gospodarsku aktivnost, potrošnju i raspodjelu dohotka. Temeljita analiza ovih poreznih komponenti omogućava uvid u šire ekonomske prioritete i socijalne politike koje provode Hrvatska i Nizozemska.

6.1. Usporedba poreza na dodanu vrijednost (PDV)

U Hrvatskoj je opća stopa poreza na dodanu vrijednost (PDV) postavljena na 25%, što je jedna od najviših u okviru Europske unije. Ova visoka stopa može imati značajan utjecaj na potrošače, jer dovodi do povećanja cijena proizvoda i usluga, što može rezultirati smanjenjem potrošnje.

Snižene stope PDV-a obuhvaćaju:

- 13% za određene proizvode i usluge, uključujući prehrambene artikle, lijekove, zdravstvene usluge, turističke usluge, kao i novine i časopise. Ova stopa ima za cilj olakšati pristup osnovnim potrebama.
- 5% za knjige, znanstvene časopise, lijekove na recept i određene medicinske proizvode, čime se potiče dostupnost obrazovanja i zdravstvene zaštite.

U Nizozemskoj, opća stopa poreza na dodanu vrijednost (PDV) iznosi 21%, što je niže u odnosu na hrvatsku stopu. Ova niža stopa može potaknuti veću potrošnju, budući da su proizvodi i usluge relativno povoljniji u usporedbi s Hrvatskom.

Snižene stope PDV-a uključuju:

- 9% za osnovne prehrambene proizvode, lijekove bez recepta, medicinske uređaje, umjetničke i kulturne usluge, kao i knjige i novine. Ova stopa ima za cilj olakšati pristup osnovnim dobrima i uslugama.
- 0% za međunarodni prijevoz, određene izvozne usluge i robu, što potiče izvoznu orijentaciju gospodarstva i međunarodnu trgovinu.

Usporedba:

Opća stopa PDV-a u Hrvatskoj iznosi 25%, što je viša stopa u odnosu na Nizozemsku koja ima 21%. Ova razlika implicira da potrošači u Hrvatskoj snose veće troškove za oporezive proizvode i usluge, što može negativno utjecati na ukupnu potrošnju, osobito među osobama s nižim prihodima. U Nizozemskoj su snižene stope PDV-a osmišljene kako bi poticale potrošnju osnovnih proizvoda i usluga (9% i 0%), dok Hrvatska primjenjuje dvije snižene stope (13% i 5%) na širi raspon proizvoda, nastojeći osigurati pristupačnost ključnih dobara po povoljnijim cijenama.

6.2. Usporedba poreza na dohodak

U Hrvatskoj, stope poreza na dohodak su: 20% za godišnji dohodak do 47.780 eura i 30% za godišnji dohodak iznad 47.780 eura. Ove stope ukazuju na progresivni sustav oporezivanja, no u usporedbi s brojnim europskim zemljama, poput Nizozemske, relativno su niske. Cilj ovih smanjenih stopa je privlačenje i zadržavanje visoko plaćenih stručnjaka i poduzetnika. Osobni odbici i olakšice obuhvaćaju olakšice za uzdržavane članove obitelji, troškove zdravstvene zaštite, stambene troškove, kao i specifične odbitke za ratne veterane i osobe s invaliditetom. Ove olakšice doprinose smanjenju ukupne porezne osnovice, čime se dodatno umanjuje porezno opterećenje građana.

U Nizozemskoj, stope poreza na dohodak za 2024. godinu su sljedeće, 36,97% za godišnji dohodak do 75.518 eura i 49,50% za godišnji dohodak koji prelazi 75.518 eura. Nizozemska primjenjuje znatno više porezne stope na visoke prihode, što doprinosi povećanju prihoda državnog proračuna, ali istovremeno znači da visoko plaćeni radnici zadržavaju manji postotak svojih zarada. Osobni odbici i olakšice dostupni su za troškove stanovanja, obrazovanja, zdravstvene usluge i druge specifične potrebe, pri čemu se pravila i ograničenja razlikuju. Ovi odbici također doprinose smanjenju porezne osnovice, iako su često usmjereni prema određenim društvenim ciljevima kao što su obrazovanje i stanovanje.

Usporedba:

Hrvatska se može pohvaliti znatno nižim stopama poreza na dohodak u odnosu na Nizozemsku. Ova povoljna porezna politika može učiniti Hrvatsku privlačnom destinacijom za visoko plaćene radnike i poduzetnike koji traže povoljnije uvjete oporezivanja. S druge strane, Nizozemska primjenjuje visoke porezne stope s ciljem redistribucije dohotka i

financiranja javnih usluga. Ovaj progresivni sustav može doprinijeti smanjenju dohodovnih nejednakosti, ali istovremeno može demotivirati određene visoko plaćene stručnjake zbog povećanih poreznih obveza.

6.2.1. Usporedba obračuna plaće

6.2.1.1. Obračun plaće u Hrvatskoj

1. Bruto Plaća

Bruto plaća predstavlja iznos koji poslodavac dogovara s zaposlenikom prije bilo kakvih odbitaka za poreze i doprinose. Ovo je iznos koji se koristi kao polazna točka za sve daljnje obračune.

2. Osobni Odbitak

Osobni odbitak je iznos koji se odbija od bruto plaće prije obračuna poreza na dohodak. Za 2024. godinu, iznos osobnog odbitka iznosi 560,00 eura, prema Zakonu o porezu na dohodak (NN 114/23, članak 2).

3. Porez na Dohodak

Porez na dohodak obračunava se na osnovicu koja je smanjena za osobni odbitak. U 2024. godini, porezne stope su sljedeće:⁴⁷

- 21,5% na dio dohotka do 50.400 eura
- 32,25% na dio dohotka iznad 50.400 eura

4. Doprinosi za Socijalno Osiguranje

Doprinos za Mirovinsko Osiguranje (MO) I. Stup, koji iznosi 15% od bruto plaće (NN 114/23, članak 21.a).

Doprinos za Zdravstveno Osiguranje, koji iznosi 16,5% od bruto plaće (NN 114/23, članak 21.a).

⁴⁷ Stope poreza na dohodak, https://www.rrif.hr/stope_poreza_na_dohodak_od_1_sijecnja_2024_godine-10-strucnainformacija/ (Za Split jer svaki grad ima svoje porezne stope) [11.09.2024]

5. Neto Plaća

Neto plaća je iznos koji zaposlenik zapravo prima nakon svih odbitaka i doprinosa. Izračunava se kao bruto plaća minus porez na dohodak i doprinosi za socijalno osiguranje.

Uzmimo primjer⁴⁸ s bruto plaćom od 1.500,00 eura:

Prvo, izračunavamo doprinose za mirovinsko osiguranje:

Doprinos za Mirovinsko Osiguranje I. Stup: 1.500,00 eura * 0.15 = 225,00 eura.

Doprinos za Mirovinsko Osiguranje II. Stup: 1.500,00 eura * 0.05 = 75,00 eura.

Zatim izračunavamo osnovicu za porez na dohodak:

Osnovica = 1.200,00 eura - 560,00 eura = 640,00 eura.

Nakon toga, obračunavamo porez na dohodak. Ako je cijeli iznos osnovice unutar granica od 4.200,00 eura mjesečno, primjenjuje se porezna stopa od 21,5%:

Porez = 640,00 eura * 0.215 = 137,60 eura.

Na kraju, izračunavamo neto plaću:

Netto = Bruto plaća – Doprinosi- Porez

Netto = 1.500,00 eura -300,00 eura - 137,60 eura = 1.062,40€

Slika 13 Obračun plaća u RH obrasac

I. OIB podnosioca izvješća		II. Oznaka izvješća		III. Vrst izvješća		– Iznosi u eurima i centima –										IV. Redni broj stranice		– stranica B –	
1. Redni broj	2. Sifra općine /grada/brežvališta /boravišta	4. OIB stjecatelja/osiguravatelja	6.1. Oznaka stjecatelja/osiguravatelja	7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za staz s povećanim trajanjem	8. Oznaka prvogzadnjeg mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	10. Ukupni sati rada prema kojima se radi obračun	10.0. Ukupni neodrađeni sati rada (10-odrađeni sati rada)	11. Iznos primatika (popnezi)	12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje	12.5. Doprinos za zapošljavanje	12.7. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staz osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem – II STUP	12.9. Iznos umanjena mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	13.2. Izdatak - uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje	13.4. Osobni odbitak	14.1. Iznos obračunanog poreza na dohodak	15.1. Oznaka neopozivnog primatika	16.1. Oznaka načina isplate	17. Obračunani primatik od nesam. rada (plaća)
3. Sifra općine /grada rada	5. Ime i prezime stjecatelja/osiguravatelja	6.2. Oznaka primatika/obveze doprinosa	7.2. Oznaka načina umanjena mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	9. Oznaka punog/ nepunog radnog vremena ili rada s polovicom radnog vremena	10.1. Razdoblje obračuna od	10.2. Razdoblje obračuna do	12. Osnovica za obračun doprinosa	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje – II STUP	12.4. Doprinos za zaštitu zdravlja na radu	12.6. Dodatni doprinos za mirovinsko osig. za staz osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	12.8. Poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	13.1. Izdatak	13.3. Dohodak	13.5. Porezna osnovica	14.2. Iznos obračunanog prireza porezu na dohodak	15.2. Iznos neopozivnog primatika	16.2. Iznos za isplatu		
1	05002	22345678921	0001	0	3	168	16	1.200,00	172,50	198,00	0,00	0,00	50,00	232,50	560,00	81,50	0	1	1.200,00
	05002	Ivo Ivčić	0001	1	1	1.12.2023.	31.12.2023.	1.200,00	60,00	0,00	0,00	0,00	0,00	967,50	407,50	0,00	0,00	886,00	

Izvor: https://www.rrif.hr/dodatak_clanku_obracun_place_i_drugih_dohodaka_u_2-2310-vijest/ [10.09.2024]

⁴⁸ Obračun plaće i drugog dohotka s isplatom u 2024. godini, <https://e-racuni.com/hrracuni/obracun-place-i-drugih-primitaka-s-isplatom-u-2024-godini/> [11.09.2024]

6.2.1.2. Obračun Plaće u Nizozemskoj

Obračun plaće u Nizozemskoj uključuje nekoliko ključnih koraka kako bi se odredila neto plaća koju zaposlenik prima nakon svih odbitaka za poreze i doprinose.

Prvi korak je određivanje bruto plaće, što predstavlja iznos koji poslodavac dogovara s zaposlenikom prije bilo kakvih odbitaka. Na osnovu bruto plaće, obračunavaju se porezi i socijalni doprinosi. U Nizozemskoj se porez na dohodak i socijalni doprinosi obračunavaju prema progresivnim stopama koje su podijeljene u nekoliko razreda.

Za 2024. godinu, porezni razredi su sljedeći:

- Prvi razred: Do 73.000 eura bruto godišnje, primjenjuje se stopa od 36,93%. Ova stopa uključuje porez na dohodak i socijalne doprinose.
- Drugi razred: Za iznose iznad 73.000 eura bruto godišnje, primjenjuje se stopa od 49,50%. Ova stopa se odnosi samo na porez na dohodak, jer su socijalni doprinosi već uključeni u prvom razredu.

Socijalni doprinosi u Nizozemskoj uključuju doprinose za mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i druge socijalne beneficije. Ovi doprinosi se obično obračunavaju unutar gore navedenih poreznih razreda.

Da bismo izračunali neto plaću, prvo moramo izračunati godišnji iznos poreza i doprinosa. Za primjer, uzmimo bruto plaću od 4.000,00 eura mjesečno. Godišnja bruto plaća bi bila 4.000,00 eura pomnoženo s 12, što daje 48.000,00 eura. Na ovu godišnju bruto plaću primjenjuje se stopa od 36,93% jer je iznos ispod 73.000 eura godišnje.

Izračun poreza i doprinosa za prvi razred bi bio: 48.000,00 eura pomnoženo s 0.3693, što daje 17.725,40 eura godišnje.

Da bismo dobili neto plaću, oduzmemo ukupne poreze i doprinose od godišnje bruto plaće:
Neto godišnja plaća = 48.000,00 eura - 17.725,40 eura = 30.274,60 eura.

Neto mjesečna plaća bi bila: 30.274,60 eura podijeljeno s 12, što daje 2.522,88 eura.

Slika 14 Obračun plaća u Nizozemskoj obrasac

Salaris periode 2022-5-M

Pers. nr.:	16	In dienst:	1-1-2011	6 Contract:	Onbepaald	11 Periode:	2022-5-M
Geboortedatum:	1-1-1970	Uit dienst:	-	7 Uren per week:	40,00	12 Kleur/Tabel:	wit/Maand
Burg. staat:	-	1 Stam salaris:	5500,00	8 Schriftelijk:	Ja	13 LH/LHKorting:	Ja/Ja
Afdeling:	administratie	2 Parttime %:	100,00	9 Oproep:	Nee	14 ZVW/WW/WIA:	K/Ja/Ja
Kostenplaats:	3	Uurloon:	31,73	Verloonde uren:	175,33	Speciale tabel:	0
Functie:	4	Minimumloon:	1.725,00	Dagen gewerkt:	22	30% regeling:	-
	5	Salaris tabel:	-/-	10 Auto v/d zaak:	Nee	Jaarloon BT:	72.036,00
				Cat. waarde-%:	-15	Tarief BT:	49,50 + 5,86 %

Omschrijving	Aantal	Waarde	Betaling	Inhouding	Tabel	BT	SWW	Cumulatief
Bruto								
17 Salaris			5500,00		5500,00		5500,00	27500,00
Extra uren (parttimers)	2,000	31,73	63,46		63,46		63,46	63,46
Vakantiegeld			4870,37			4870,37	4870,37	4870,37
			10433,83	0,00	5563,46	4870,37	10433,83	
Werknemer Verzekering								
18 gediff. WGA wn	0,200	4975,50		9,95				-49,75
			10433,83	9,95	5563,46	4870,37		
Loonheffing								
19 Loonheffing Tabel		5563,46		1840,33				-9078,65
Loonheffing BT	55,360	4870,37		2696,24				-2696,24
			10433,83	4546,52				
20 Totaal								
Totaal netto			5887,31					20616,79
Betalen								
21 Per kas			5887,31					

Izvor: <https://personeelensalaris.zendesk.com/hc/nl/articles/360005160318-De-uitleg-van-de-salarisstrook>
[10.09.2024]

6.2.1.3. Zaključak usporedbe poreznog opterećenja na bruto plaće

Analiza poreznog opterećenja bruto plaća između Nizozemske i Hrvatske ukazuje na značajne razlike u metodama obračuna plaća i poreza, koje proizlaze iz različitih poreznih sustava i socijalnih politika u tim zemljama. U Hrvatskoj, proces obračuna plaće započinje s bruto iznosom, od kojeg se najprije odbija osobni odbitak, koji za 2024. godinu iznosi 560,00 eura. Na preostali iznos primjenjuju se progresivne stope poreza na dohodak od 21,5% i 32,25%, ovisno o visini dohotka. Osim poreza, od bruto plaće odbijaju se i doprinosi za socijalno osiguranje, uključujući 15% za mirovinsko osiguranje I. stup i 16,5% za zdravstveno osiguranje. Kao rezultat ovih odbitaka, neto iznos koji zaposlenik prima u Hrvatskoj obično se značajno smanjuje, s obzirom na relativno visoke stope doprinosa i poreza.

U Nizozemskoj je porezni sustav strukturiran prema progresivnim stopama koje su podijeljene u dva razreda. Za 2024. godinu, prvi razred obuhvaća godišnje bruto dohotke do 73.000 eura, a oporezuje se po stopi od 36,93%, koja uključuje socijalne doprinose. Sva primanja iznad ove granice podliježu višoj stopi od 49,50%, koja se odnosi isključivo na porez na dohodak, dok su socijalni doprinosi već uključeni u prvi razred. Ovaj sustav ukazuje na to da je porezno opterećenje u Nizozemskoj usklađeno s progresivnim stopama koje obuhvaćaju socijalne doprinose, dok se u Hrvatskoj porezi i doprinosi obračunavaju odvojeno.

Analizom bruto plaće od 4.000,00 eura mjesečno, može se primijetiti da je neto plaća u Nizozemskoj znatno viša nego u Hrvatskoj. Naime, u Nizozemskoj, nakon svih odbitaka, neto plaća iznosi 2.522,88 eura mjesečno, dok u Hrvatskoj neto plaća iznosi 694,00 eura za bruto iznos od 1.200,00 eura. Ova razlika u neto plaći rezultat je kombinacije različitih poreznih stopa i socijalnih doprinosa u obje zemlje.

U zaključku, iako obje države primjenjuju progresivne porezne sustave, postoji značajna razlika u načinu obračuna i kombiniranja poreza i socijalnih doprinosa. Nizozemski sustav integrira socijalne doprinose unutar poreznih stopa, dok hrvatski sustav zahtijeva odvojeni obračun doprinosa uz primjenu različitih poreznih stopa. Ova strukturna razlika u sustavima rezultira značajnim razlikama u neto prihodima zaposlenika u obje zemlje, što je ključno za razmatranje prilikom analize poreznog opterećenja na bruto plaće.

6.2.2. Imovinski porez kao dodatak poreznom sustavu

Porez na dohodak i PDV predstavljaju temeljne oblike oporezivanja u Hrvatskoj i Nizozemskoj, no imovinski porez također ima značajnu ulogu unutar šireg fiskalnog sustava ovih zemalja. Ovaj porez osigurava dodatne prihode, osobito za lokalne zajednice, a može imati utjecaj i na raspoloživi dohodak kućanstava.

U Hrvatskoj se imovinski porez prvenstveno odnosi na porez na promet nekretnina⁴⁹, koji iznosi 3% (NN115/16, NN106/18) i naplaćuje se prilikom kupoprodaje nekretnina. Ovaj porez predstavlja značajan izvor prihoda za državni proračun, a njegova primjena osigurava da se dio vrijednosti transakcije prenese u javne financije. Vlasnici nekretnina nisu obvezni plaćati godišnji porez na vlasništvo, što implicira da se porezno opterećenje vezano uz nekretnine javlja isključivo tijekom transakcija. Ova praksa može biti privlačna za investitore

⁴⁹ Arbaturina, H. i Lugarić, T. : Osnove poreznog prava [16.09.2024]

i vlasnike nekretnina, jer im omogućuje da izbjegnu redovite godišnje troškove vezane uz posjedovanje imovine. Iako postoje određeni lokalni porezi, poput onih koji se odnose na vikendice ili specifične nekretnine u određenim područjima, hrvatski porezni sustav ne obuhvaća klasični porez na vlasništvo nekretnina. Ovi lokalni porezi mogu varirati ovisno o općini ili gradu, a njihova svrha je često financiranje lokalnih usluga i infrastrukture. Na primjer, neki gradovi mogu uvesti dodatne takse za vikendice ili turističke nekretnine kako bi se nosili s povećanim troškovima održavanja i razvoja turističkih sadržaja. U kontekstu šireg poreznog sustava, izostanak godišnjeg poreza na vlasništvo može se smatrati poticajem za razvoj tržišta nekretnina, jer smanjuje financijski teret na vlasnike. Međutim, to također može dovesti do izazova u prikupljanju sredstava za javne usluge, što može rezultirati potrebom za alternativnim izvorima prihoda na lokalnoj razini. U tom smislu, hrvatski porezni sustav nastavlja se razvijati kako bi se prilagodio potrebama tržišta i osigurao održivost javnih financija.

S druge strane, Nizozemska se može pohvaliti razvijenim sustavom oporezivanja imovine putem onroerendezaakbelasting (OZB)⁵⁰, koji općine naplaćuju na temelju procijenjene vrijednosti nekretnina. Ovaj porez se odnosi ne samo na vlasnike, već i na korisnike nekretnina, čime se osigurava stabilan izvor prihoda za lokalne vlasti. Naime, OZB se obračunava na godišnjoj razini i predstavlja značajan izvor financiranja za općinske usluge, kao što su održavanje javnih površina, obrazovanje i socijalne usluge.

Osim toga, postoji i porez na kapital koji uključuje vrijednost nekretnina u ukupnoj imovini. Ovaj porez, poznat kao vermogensbelasting, dodatno opterećuje vlasnike nekretnina, jer se obračunava na temelju ukupne vrijednosti imovine koju posjeduju, uključujući nekretnine, štednju i investicije. Ovaj sustav oporezivanja osmišljen je kako bi se osigurala pravednost i ravnoteža u raspodjeli poreznih obveza među građanima, a istovremeno potiče vlasnike da održavaju i unapređuju svoje nekretnine.

Nizozemski sustav oporezivanja imovine također se odlikuje transparentnošću i jasno definiranim pravilima, što omogućava građanima da lako razumiju svoje obveze. Procjena vrijednosti nekretnina provodi se redovito, a općine su dužne obavijestiti vlasnike o svim promjenama koje bi mogle utjecati na iznos poreza. Ovaj pristup ne samo da osigurava stabilan prihod za lokalne vlasti, već i potiče odgovorno upravljanje nekretninama i doprinosi održivom razvoju zajednica.

⁵⁰ Belastingdienst, Nizozemska porezna uprava, www.belastingdienst.nl [16.09.2024]

U konačnici, nizozemski sustav oporezivanja imovine predstavlja primjer kako se može učinkovito kombinirati fiskalna odgovornost s poticanjem lokalnog razvoja, čime se osigurava dugoročna stabilnost i prosperitet za sve građane.

Iako imovinski porez nije izravno povezan s oporezivanjem dohotka i potrošnje, njegov utjecaj na raspoloživi dohodak kućanstava može biti značajan. Na primjer, godišnje obveze vezane uz imovinski porez u Nizozemskoj mogu smanjiti raspoloživi prihod⁵¹ koji bi inače bio oporezovan putem poreza na dohodak ili potrošnju. S druge strane, hrvatski model omogućava vlasnicima nekretnina da izbjegnu takvo godišnje opterećenje, što može rezultirati povećanjem njihove potrošnje i ekonomskog doprinosa kroz PDV⁵². Ova razlika ilustrira kako različiti oblici oporezivanja mogu imati neizravne učinke na osobne financije⁵³ građana i država.

⁵¹ Cnossen, S.(2002.), Property Taxation in the European Union, <https://www.ifo.de/DocDL/758.pdf> [16.09.2024]

⁵² Narodne novine, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_11_106_2060.html [16.09.2024]

⁵³ OECD, <https://www.oecd.org/en/data/indicators/tax-on-property.html> [16.09.2024]

6.3. Zaključak usporedbe poreznih sustava

Porezni sustavi Hrvatske i Nizozemske odražavaju različite ekonomske strategije i društvene prioritete, no oboje nastoje osigurati fiskalnu stabilnost i potaknuti gospodarski rast. Hrvatska, kao zemlja u razvoju, koristi niže stope poreza na dohodak, osobito kroz olakšice za mlade radnike i poticaje za strane investicije. Ovaj pristup može potaknuti potrošnju i smanjiti nezaposlenost. Ipak, visoka stopa PDV-a od 25% može predstavljati teret za potrošače, posebno one s nižim prihodima, čime se povećava regresivnost poreznog sustava.

S druge strane, Nizozemska se fokusira na pravedniju redistribuciju dohotka, primjenjujući više stope poreza na dohodak, što omogućava financiranje kvalitetnih javnih usluga kao što su zdravstvo, obrazovanje i socijalna sigurnost. Porezna struktura Nizozemske smanjuje razlike u dohotku putem progresivnog oporezivanja, dok niže stope PDV-a na osnovne potrepštine olakšavaju pristup osobama s nižim prihodima. Iako ovaj sustav može povećati porezno opterećenje za visoko plaćene pojedince, doprinosi socijalnoj koheziji i smanjenju nejednakosti.

Osim toga, usporedba imovinskih poreza otkriva važan dodatni aspekt oporezivanja u obje zemlje. Hrvatska trenutno primjenjuje porez na promet nekretnina od 3%, bez godišnjeg poreza na vlasništvo nekretnina. Nasuprot tome, Nizozemska ima razvijen sustav imovinskog oporezivanja kroz onroerendezaakbelasting (OZB), gdje lokalne vlasti naplaćuju porez temeljen na procijenjenoj vrijednosti nekretnina. Ovaj porez osigurava stabilan izvor prihoda za lokalne zajednice, dok hrvatski model smanjuje porezno opterećenje vlasnicima nekretnina, ali može ograničiti prihode lokalnih vlasti.

U zaključku, oba sustava, unatoč svojim specifičnostima, prilagođavaju porezne politike s ciljem poticanja gospodarskog rasta i osiguravanja socijalne stabilnosti. Dok Hrvatska nastoji privući investicije i smanjiti nezaposlenost putem smanjenja poreza na dohodak, Nizozemska se fokusira na uravnoteženje poreznog opterećenja i redistribuciju bogatstva kako bi održala socijalnu ravnotežu. Implementacija učinkovitijeg sustava oporezivanja imovine u Hrvatskoj mogla bi doprinijeti povećanju prihoda lokalnih zajednica i smanjenju ovisnosti o PDV-u kao primarnom izvoru prihoda.

7. ZAKLJUČAK

Analiza poreznih sustava Hrvatske i Nizozemske otkriva zanimljive usporedbe i kontraste koji proizlaze iz različitih povijesnih, ekonomskih i društvenih konteksta. Hrvatski porezni sustav, iako obuhvatan, suočava se s brojnim izazovima koji utječu na svakodnevni život poreznih obveznika. Visoka porezna opterećenost, zajedno sa složenim i često nejasnim propisima, može otežati poslovanje i stvoriti frustracije među građanima i poduzećima. Ova situacija može imati dalekosežne posljedice na ukupno poslovno okruženje, smanjujući motivaciju za ulaganje i inovacije.

S druge strane, nizozemski porezni sustav ističe se svojom jednostavnošću i učinkovitošću. Nizozemska je uspjela uspostaviti sustav koji naglašava transparentnost i olakšava poslovanje, čime se stvara povoljno okruženje za poduzetnike. Ovaj pristup omogućava Nizozemskoj da ostvari visoku razinu javnih prihoda uz manju opterećenost za građane i poduzeća. Stabilan i privlačan porezni okvir u Nizozemskoj ne samo da potiče gospodarski rast, već i privlači strane investicije, što dodatno jača ekonomsku poziciju zemlje.

Zaključno, Hrvatska može mnogo naučiti iz iskustava Nizozemske, posebno u pogledu pojednostavljenja poreznog sustava i smanjenja administrativnih prepreka. Porezne reforme koje bi se fokusirale na jačanje povjerenja između poreznih obveznika i vlasti, kao i na smanjenje poreznog opterećenja, mogle bi značajno doprinijeti stvaranju povoljnijeg poslovnog okruženja. Ove promjene ne bi samo olakšale život građanima, već bi i potaknule gospodarski rast i razvoj.

Ovaj rad ne nudi konačna rješenja, ali naglašava ključna područja na kojima bi se moglo raditi kako bi se poboljšao porezni sustav u Hrvatskoj. Važno je da se reforme provode s ciljem da osiguraju ekonomski razvoj i stabilnost, pri čemu izbor specifičnih politika odražava šire društvene i ekonomske ciljeve svake zemlje.

LITERATURA

Internetski članci:

1. Accountancy Age, <https://www.accountancyage.com/2021/01/26/a-brief-history-of-taxation/>
2. BBC, <https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/zxs8tyc/revision/1>
3. Belastingdienst, Nizozemska porezna uprava, www.belastingdienst.nl
4. Britannica Money, <https://www.britannica.com/money/income-tax/Timing-and-inflation-adjustment>
5. Capital Gains Tax in Spain, Spanish Tax Agency, www.agenciatributaria.es
6. Corporate Income Tax Rates and Brackets in the Netherlands, Government of the Netherlands, www.government.nl
7. Council Tax: How Much You Pay, UK Government www.gov.uk/council-tax
8. Countries with No Income Tax, Tax Foundation, www.taxfoundation.org
9. Dutch tax system & Taxes in the Netherlands, <https://www.iamexpat.nl/expat-info/taxation/dutch-tax-system>
10. European Commission, https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/taxation-employment_en
11. Eurostat, <https://ec.europa.eu/eurostat>
12. Germany Income Tax Rates and Thresholds, The Federal Ministry of Finance, www.bundesfinanzministerium.de
13. Global Income Tax Rates 2024, OECD, www.oecd.org
14. History of Taxes, <https://taxfoundation.org/taxedu/educational-resources/primer-history-of-taxes/>
15. Income Tax rates and Personal Allowances, www.gov.uk/income-tax-rates
16. Inheritance Tax in France, French Public Service, www.service-public.fr
17. Obračun plaće i drugog dohotka s isplatom u 2024. godini, <https://e-racuni.com/hrracuni/obracun-place-i-drugih-primitaka-s-isplatom-u-2024-godini/>
[11.09.2024]
18. OECD, <https://www.oecd.org/en/data/indicators/tax-on-property.html>
19. OECD, https://www.oecd.org/en/publications/tax-challenges-arising-from-digitalisation-of-the-economy-global-anti-base-erosion-model-rules-pillar-two_782bac33-en.html

20. OECD, <https://www.oecd.org/en/topics/policy-areas/taxation.html>
21. Property Tax (Impuesto sobre Bienes Inmuebles) in Spain, Spanish Tax Agency, www.agenciatributaria.es
22. Swedish VAT Rates, Swedish Tax Agency, www.skatteverket.se
23. Tax Policy Center, <https://www.taxpolicycenter.org/briefing-book/what-history-vat>
24. Taxation of Capital Gains in Sweden, Swedish Tax Agency, www.skatteverket.se
25. Theme 3: Fairness in Taxes
https://apps.irs.gov/app/understandingTaxes/whys/thm03/les05/media/ws_ans_thm03_les05.pdf
26. VAT Rates in Europe, European Commission, www.ec.europa.eu

Zakoni i Narodne Novine:

1. Godišnji obračun poreza na dohodak,
https://www.poreznauprava.hr/HR_obrasci/Stranice/PrijavaDOH.aspx
2. Ministarstvo financija Republike Hrvatske Porezna uprava
https://www.iusinfo.hr/Appendix/DDOKU_HR/DDHR20100818N39_47_1.pdf
3. Narodne novine, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_11_106_2060.html
4. Narodne novine, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_10_114_1609.html
5. Narodne novine. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_05_58_1160.html
6. Stope poreza na dohodak,
https://www.rrif.hr/stope_poreza_na_dohodak_od_1_sijecnja_2024_godine-10-strucnainformacija/
7. Porezni sustav, <https://investcroatia.gov.hr/porezni-sustav/>
8. Upute za sastavljanje i podnošenje prijave PDV-a, https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Lists/mislenje33/Display.aspx?Id=19655
9. Zakon o porezu na dodanu vrijednost <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost-> (NN 73/13, 115/16, 39/22,)
10. Zakon o porezu na dodanu vrijednost,
https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Procedure/Propisi//NDoc_1058.pdf
11. Zakon.hr, <https://www.zakon.hr/z/1043/Zakon-o-dr%C5%BEavnoj-potpори-za-istra%C5%BEiva%C4%8Dko-razvojne-projekte>

12. Zakon.hr, <https://www.zakon.hr/z/685/Zakon-o-obnovi-i-razvoju-Grada-Vukovara>

Knjige:

1. Arbaturina, H. i Lugarić, T. : Osnove poreznog prava
2. Cnossen,S.(2002.), Property Taxation in the European Union,
<https://www.ifo.de/DocDL/758.pdf>
Manual on Fiscal Transparency (2007.),
<https://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/101907m.pdf>

POPIS SLIKA

1. Slika: Povijest Engleskog "uzimanja" poreza
<https://www.historyhit.com/app/uploads/2021/01/Taxes-Cover-Image.jpg>
2. Slika: Graf progresivnog poreza
https://apps.irs.gov/app/understandingTaxes/whys/thm03/les05/media/ws_ans_thm03_les05.pdf
3. Slika: Graf proporcionalnog poreza
https://apps.irs.gov/app/understandingTaxes/whys/thm03/les05/media/ws_ans_thm03_les05.pdf
4. Slika: Graf regresivnog poreza
https://apps.irs.gov/app/understandingTaxes/whys/thm03/les05/media/ws_ans_thm03_les05.pdf
5. Slika: Države sa najvišim udjelom porezne utaje
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f5/Countries_with_Largest_Tax_Evasion_Amount_v3.jpg/250px-Countries_with_Largest_Tax_Evasion_Amount_v3.jpg
6. Slika: Graf rasta PDV-a u Europi <https://lordslibrary.parliament.uk/value-added-tax-vat-at-50/>
7. Slika: Postotak poreza u različitim državama Europe
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/5d/European_VAT_Tax_Rates.webp/1200px-European_VAT_Tax_Rates.webp.png
8. Slika: Slikoviti prikaz E-commerce-a <https://www.bader.ro/wp-content/uploads/2021/06/1.jpg>
9. Slika: Porezno opterećenje mjereno udjelom poreznih prihoda u BDP-u
<https://ec.europa.eu/eurostat>
10. Slika: Obrazac PDV-a https://www.porezna-uprava.hr/HR_obraci/Documents/POREZ%20NA%20DODANU%20VRIJEDNOST/PDV.pdf

11. Slika: Obrazac PDV-a https://www.porezna-uprava.hr/HR_obraci/Documents/POREZ%20NA%20DODANU%20VRIJEDNOST/PDV.pdf
12. Slika: Slikoviti prikaz Box 1, Box 2 i Box 3
<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.archipeltaxadvice.nl%2Finsights%2Fthe-lucrative-interest-provision-in-dutch-tax-law-what-is-it-and-how-do-i-navigate-it%2F&psig=AOvVaw28CYvVDZWS3MeuDjy98LBr&ust=1724407388931000&source=images&cd=vfe&>
13. Slika: Obračun plaća u RH obrasac
https://www.rrif.hr/dodatak_clanku_obracun_place_i_drugih_dohodaka_u_2-2310-vijest/
14. Slika: Obračun plaća u Nizozemskoj obrasac
<https://personeelensalaris.zendesk.com/hc/nl/articles/360005160318-De-uitleg-van-de-salarisstrook>